

Leading the Political Culture of Students through a Role Model Approach: A Content Analysis of the Statements of the Supreme Leader of the Islamic Revolution¹

Ali Navazeni , Postdoctoral Researcher of Political Science, the political science department, Faculty of Administrative Sciences and Economics, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Email: A.navazeni@ase.ui.ac.ir

Hossein Harsij , Professor of Political Science, Member of the political science department, Faculty of Administrative Sciences and Economics, University of Isfahan, Isfahan, Iran. (Corresponding Author),

Email: harsij@ase.ui.ac.ir

Abstract

Introduction: As social beings, humans require community and interaction with reference groups for survival through socialization. Iran, currently transitioning from traditional to modern structures, has experienced significant political and cultural changes. In the past, people's material and spiritual needs were primarily met within the family and the framework of traditional political culture. However, advancements in technology and media have shifted the dynamics toward a participatory political culture, with socialization now influenced by a broader range of factors. Reference groups-including family, friends, the educational system, media, public figures, religious institutions, and celebrities-play a crucial role in shaping political culture and social behavior. In Iranian society, the coexistence of diverse identity elements, such as Islam, Iranian heritage, and Western modernity, has led to challenges like identity crises and feelings of alienation. Reference groups, functioning as a "collective spirit," guide individuals socially by presenting different lifestyles and interpretations of events. Given the importance of cultivating the political culture of Iranian students-who represent both the current society and its future leadership-this study aims to assess the impact of the Supreme Leader's introduction of role models and reference groups on students' political culture. Through a mixed-method content analysis of his speeches from 2008 to 2023, combined with a student survey, we aim to understand how reference groups influence students' political beliefs and behaviors.

Question and Purpose: Given the significant influence of Iran's political system and the leadership of Ayatollah Khamenei in shaping the political culture of Iranian society-particularly among university students-this study explores the alignment of students' political culture, as well as their role models and reference groups, with the characteristics emphasized by Ayatollah Khamenei. The main research question is: *To what extent does Ayatollah Khamenei's introduction of role models and reference groups empower Iranian university students to shape and direct their political culture in accordance with the attributes he defines?*

Methodology: This study examines the impact of role models and reference groups on the political culture of Iranian students through the lens of Ayatollah Khamenei's discourse. The research was conducted in two phases. First, a quantitative and

qualitative content analysis was performed on 205 speeches delivered by Ayatollah Khamenei between 2008 and 2023. Subsequently, a survey was administered to 209 students from 44 universities across 18 provinces. The sample included undergraduate (N = 138), master's (N = 46), and PhD (N = 25) students, with an average age of 23.11 years (SD = 4.33). Data were collected both in person and online via student academic associations on social media platforms such as Telegram, WhatsApp, and Instagram, and were analyzed using SPSS and Excel software.

Findings: A content analysis of the Supreme Leader's statements reveals that the most significant reference groups and role models include martyrs, scientific figures, religious and Islamic models, athletes, artists, poets, teachers, women, local icons, and ordinary people. Among the 18 key characteristics identified by Ayatollah Khamenei as essential for role models, students agreed most with the following three: (1) being thoughtful, logical, determined, and committed to national and collective interests; (2) possessing an independent and dignified identity, with political, economic, and cultural autonomy, self-reliance, and trust in others; and (3) sincerity toward both God and people. Students "somewhat agreed" with 11 characteristics and "somewhat disagreed" with four, with no student completely rejecting any of the characteristics. Additionally, students who regarded religious figures and martyrs as role models were more likely to agree with these attributes. In contrast, students who lacked a role model or identified family members, scientific figures, artists, and athletes as their role models tended to "somewhat agree," while those who viewed friends, wealthy individuals, or political figures as role models "somewhat disagreed."

Conclusion: The findings indicate that role models and reference groups significantly influence students' political culture. Among the surveyed students, 59.33% reported having a role model, while 40.66% did not. Those with role models most frequently identified family members, academic figures, religious and Islamic leaders, martyrs, artists, friends, athletes, wealthy individuals, and politicians as key influences. While ideal role models promoted by the leadership-particularly religious figures and martyrs-were not the most popular choices overall, students aligned with these figures were more inclined to adopt their characteristics. Students with role models rated the characteristics of these figures higher (average score of 4.38) compared to those without role models (average score of 3.72). These results suggest that having a role model not only fosters greater appreciation for ideal characteristics but also reduces resistance to figures promoted by the leadership. Aligning with the leadership's broader goals-particularly those of the Supreme Council of the Cultural Revolution-to guide Iran's political culture is crucial. This effort involves shaping societal values and aspirations through the identification and promotion of exemplary figures. A key challenge is the lack of widely accepted, relatable role models for the younger generation. Therefore, increased efforts to introduce and elevate figures embodying ideal role model traits can play a pivotal role in strengthening youth political culture and fostering broader acceptance of the role model concept.

keywords: Content Analysis, Reference Group, Ayatollah Khamenei, Political Culture, Uni-Students.

هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان با اتخاذ رویکرد الگوسازی: تحلیل محتوای بیانات رهبر انقلاب اسلامی^۱

علی نوازی^۲، حسین هرسیج^۳

چکیده

الگوها و گروه‌های مرجع امروزه به عاملی برای خودآگاهی یا ازخودبیگانگی افراد مبدل گردیده‌اند و شخصیت‌های اثرگذار و رهبران سیاسی کشورها از این گروه‌ها در حیات و پویایی فرهنگ سیاسی جوانان و دانشجویان استفاده می‌نمایند. سؤال اصلی پژوهش پیش‌رو چنین قابل طرح است که تا چه میزان معرفی الگوها و گروه‌های مرجع توسط رهبر انقلاب اسلامی برای دانشجویان امکان تعیین و هدایت فرهنگ سیاسی آن‌ها را منطبق با مشخصه فرهنگ سیاسی مطلوب فراهم نموده است؟ فرضیه پژوهش پیش‌رو اکتشافی بوده و با اتخاذ رویکرد توسعه‌ای و با بهره‌گیری از روش کمی و کیفی و جمع‌آوری داده‌ها از طریق روش‌های کتابخانه‌ای، تحلیل محتوای «کمی و کیفی» ۲۰۵ سخنرانی رهبر انقلاب اسلامی در بازه زمانی (۱۳۸۷ - ۱۴۰۲) و همچنین روش پیمایشی در چارچوب تنظیم پرسشنامه و تجزیه و تحلیل داده‌ها با به‌کارگیری نرم‌افزار SPSS و ExCel اقدام به پاسخ به سؤال اصلی نمودیم. یافته‌ها نشان می‌دهد که رهبر انقلاب اسلامی ۱۱ گروه مرجع به همراه ۱۸ ویژگی اثرگذار بر فرهنگ سیاسی را ترسیم نمودند که مشخص گردید از میان ۲۰۹ دانشجو از ۴۴ دانشگاه و ۱۸ استان کشور، ۴۰/۶۶ درصد فاقد الگو و ۵۹/۳۳ درصد دارای الگو بودند. همچنین ۱۶/۲۶ درصد از دانشجویان موافق ویژگی‌های ترسیم‌شده، ۷۵/۱۱ درصد نسبتاً موافق و ۸/۶۱ درصد نسبتاً مخالف بودند. همچنین ۳ گروه مرجع دانشجویان به ترتیب اهمیت الگوهای دینی و شهدا، خانواده و مفاخر علمی است. بر این اساس یافته‌ها نشان می‌دهد که دولت و دستگاه‌های فرهنگی اثرگذار بر الگوسازی برای جوانان عملکرد مناسبی نداشته و ضرورت برنامه‌ریزی دقیق‌تر با کمک متخصصان حوزه فرهنگ احساس می‌شود.

واژگان کلیدی

تحلیل محتوا، گروه مرجع، آیت‌الله خامنه‌ای، فرهنگ سیاسی، دانشجویان.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۱۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۷/۲۱

۱. این اثر تحت حمایت مادی صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور (INSF) برگرفته شده از طرح شماره «۴۰۲۰۵۴۶» انجام شده است.

۲. پژوهشگر پسادکترای علوم سیاسی، گروه علوم سیاسی، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. A.navazeni@ase.ui.ac.ir

۳. استاد علوم سیاسی، عضو هیئت علمی گروه علوم سیاسی، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران. (نویسنده مسئول). Harsij@ase.ui.ac.ir

مقدمه

انسان اجتماعی، حیات خویش را درگرو زندگی در اجتماع و تأمین نیازهای خود در فرایند اجتماعی شدن متصور می‌داند. بر این اساس در سیر تکامل خویش و در فرایند احصاء آگاهی و دانش، تلاش می‌نماید از افراد و گروه‌های در دسترس بهره‌مند شده و با انباشت داده‌ها و اطلاعات، در مسیر دریافت و «از آن خودسازی»^۱ نمادها، ارزش‌ها و هنجارها و باورهای اجتماعی گام بردارد. در این رهگذر و با توجه به تعبیر دورکیم^۲ مبنی بر تقسیم کار در جامعه^۳ و تخصصی‌شدن کارها^۴ در جوامع مدرن، ایران به‌مثابه کشوری در حال گذار از وضعیت سنت به مدرن، در طول تاریخ معاصر ایران، دچار تحولات سیاسی و فرهنگی گسترده‌ای شده است.

اگر در گذشته امکان رفع نیازهای مادی و معنوی افراد در درون خانواده میسر بوده و از نظر فرهنگ سیاسی، فرهنگ سیاسی سنتی و تبعی وجود داشته است (ثابتی و همکاران، ۱۳۹۷: ۴۶)، (به این معنا که افراد از اقتدار تخصصی حکومت آگاه‌اند یعنی آگاهی سیاسی و ملی در آن‌ها وجود دارد، اما مردم تنها از حکومت بی‌چون و چرا و منفعلانه اطلاعات می‌کنند ولی مشارکت ندارند) (رفیع و همکاران، ۱۳۹۷: ۳۲)، امروزه و در طول نیم قرن گذشته، با پیشرفت جامعه و تحول فناورانه و رسانه‌ای، گروه‌های متنوعی شکل گرفته و فرهنگ سیاسی نیز در چارچوب فرهنگ سیاسی تبعی - مشارکتی نیل به تحول دارد و جامعه‌پذیری افراد نیز انشعابات گسترده‌ای تجربه نموده است (نوازی و همکاران، ۱۴۰۲: ۶۷) که در این راستا نیز، گروه‌های مرجع به‌مثابه عناصر اثرگذار بر جامعه‌پذیری و فرهنگ سیاسی از تنوع بیشتری برخوردار گردیده‌اند همچون خانواده، گروه دوستان و همسالان، نظام آموزشی همچون مدرسه، دانشگاه و سایر نهادهای وابسته که متأثر از تخصصی‌شدن امور در این فرایند دخیل می‌باشند، رسانه‌ها، شخصیت‌ها و نهادهای دینی و مذهبی، دولت، ورزشکاران، هنرمندان و سلبریتی‌ها، افراد معمولی و غیره (فلاح، ۱۴۰۱: ۲۵ - ۲۷). با هدف تحقق برنامه‌های فرهنگی و ایدئولوژیک خویش و جذب حداکثری افراد، بر شیوه اندیشه و کنش اعضای جامعه اثر می‌گذارند.

در جامعه ایران نیز، با توجه به حاکمیت عناصر متنوع هویتی همچون اسلامیت، ایرانی‌ت و مدرنیته غربی که هرکدام بنابه ویژگی‌های خود، در صورت عدم ارائه

1. Appropriation

2. Durkheim

3. The Division of Labor in Society

4. The specialization of labor

چارچوب پایدار و منسجم، اقتضائات و رویکردهای زیستی متنوعی را به جامعه عرضه می‌نمایند، وضعیتی که از آن با تعابیر مختلفی همچون چالش هویت، بحران هویت، ازخودبیگانگی فردی و اجتماعی می‌تواند یاد نمود که افراد با هویت و عناصر متشکله آن بیگانه گشته و در پی جایگزینی ارزش‌ها و هویت‌های جدید با آن برمی‌آید. حال آنکه الگوها و گروه‌های مرجع به مثابه «روح جمعی»^۱ جامعه می‌توانند با ارائه سبک زندگی، نحوه کنشگری و شیوه برداشت و تفسیر حوادث مستحده هدایت اجتماعی اعضا و پیروان خویش را برعهده گرفته و کارکردهای سازنده‌ای را برعهده بگیرند و این امر مورد توجه رهبران کشورها به منظور تأثیرگذاری بر این امر قرار دارد.

بر این مبنا، هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان به عنوان نمایندگان اقشار مختلف جامعه، پویاگران حرکت آینده کشور و عناصری که ضمن آشنایی با مفاهیم علمی، امکان ایجاد تحول و توسعه در کشور را برخوردار می‌باشند، حائز اهمیت است و در این چارچوب در پی پاسخگویی به این سؤال اصلی برآمده‌ایم که تا چه میزان معرفی الگوها و گروه‌های مرجع توسط رهبر انقلاب اسلامی برای دانشجویان دانشگاه‌های ایران امکان تعیین و هدایت فرهنگ سیاسی آن‌ها را منطبق با مشخصه فرهنگ سیاسی ترسیم‌شده توسط آیت‌الله خامنه‌ای فراهم نموده است.

بر این اساس فرضیه این پژوهش اکتشافی بوده و با اتخاذ رویکرد توسعه‌ای و با بهره‌گیری از روش کمی و کیفی (ترکیبی)، در تلاش به منظور پاسخگویی به سؤال اصلی با به‌کارگیری روش‌های کتابخانه‌ای، تحلیل محتوای «کمی و کیفی» بیانات رهبر انقلاب اسلامی درباره‌ی زمانی ۱۳۸۷-۱۴۰۲ و همچنین روش پیمایشی در چارچوب تنظیم پرسشنامه و ارائه به دانشجویان دانشگاه‌های کشور و تجزیه و تحلیل داده‌ها با به‌کارگیری نرم‌افزار SPSS و Excel است. این پژوهش در قالب ۷ بخش سازماندهی شده است که به ترتیب عبارت‌اند از: ۱. اهداف و سؤالات پژوهش؛ ۲. پیشینه پژوهش؛ ۳. چارچوب مفهومی: الگو و گروه مرجع؛ ۴. ارتباط الگو و گروه مرجع با فرهنگ سیاسی؛ ۵. روش‌شناسی و ابزار گردآوری داده‌ها؛ ۶. الگوهای مطلوب و مشخصه‌های آن از منظر رهبر انقلاب اسلامی؛ ۷. سنجش میزان انطباق آرای دانشجویان در قبال الگوها و مشخصه‌های مطلوب؛ ۸. بحث و نتیجه‌گیری.

اهداف و سؤالات پژوهش

با توجه به اهمیت نقش نظام سیاسی و رهبری آیت‌الله خامنه‌ای در هدایت فرهنگ سیاسی جامعه ایران و به‌طور خاص دانشجویان، هدف پژوهش پیش‌رو بررسی میزان انطباق فرهنگ سیاسی و همچنین الگوها و گروه‌های مرجع دانشجویان دانشگاه‌های ایران با مشخصه‌های ترسیم‌شده توسط رهبر انقلاب اسلامی آیت‌الله خامنه‌ای در این حوزه است و سؤال اصلی چنین قابل طرح است که تا چه میزان معرفی الگوها و گروه‌های مرجع توسط رهبر انقلاب اسلامی برای دانشجویان دانشگاه‌های ایران امکان تعیین و هدایت فرهنگ سیاسی آن‌ها را منطبق با مشخصه فرهنگ سیاسی ترسیم‌شده توسط ایشان فراهم نموده است؟

پیشینه پژوهش

جدول ۱. پیشینه پژوهش

نویسنده	عنوان	توضیحات
فلاح (۱۴۰۱)	تحلیلی از وضعیت گروه‌های مرجع در ایران	وضعیت گروه‌های مرجع در ایران در حال تغییر است، به‌گونه‌ای که روحانیت و حتی روشنفکران از نفوذ اجتماعی گذشته و قدرت بسیج سیاسی و اجتماعی به میزان قبل برخوردار نیستند و همچنین است کاهش اعتبار شغلی معلمان، پزشکان و استادان دانشگاهی و از سوی دیگر اعتبار هنرمندان، ورزشکاران و فعالان رسانه‌ای در حال افزایش است.
حاتمی و همکاران (۱۳۹۵)	روند تغییرات نگرشی نسل سوم در گروه‌های مرجع در دهه ۱۳۸۰	روند تغییرات گروه‌های مرجع بین جوانان در اعتماد این قشر به روحانیون روندی کاهش داشته و الگوهای رفتاری خود را از معلمان، اساتید و ورزشکاران دریافت می‌کنند.
آذرخش و همکاران (۱۳۹۵)	بررسی سلسله‌مراتب گروه مرجع دانشجویان دانشگاه رازی کرمانشاه	الگوی مرجع رسانه‌ای (اینترنت و ماهواره)، معلمان و اساتید دانشگاه مهم‌ترین مراتب گروه‌های مرجع دانشجویان هستند و عوامل مهم در انتخاب گروه مرجع عبارت‌اند از: میزان حمایت عاطفی از جوانان و دادن پرستیژ اجتماعی به آن‌ها، میزان باز یا بسته بودن فضای اجتماعی برای تحرک اجتماعی.
جانعلیزاده و همکاران (۱۳۹۲)	تحلیل جامعه‌شناختی گروه‌های مرجع دانشجویان دانشگاه مازندران	۹۰ درصد از پاسخگویان داشتن الگو و سرمشق را در زندگی خود مفید ارزیابی نموده‌اند. همچنین خانواده، دوستان، اساتید دانشگاه و معلمان دوران مدرسه به ترتیب مهم‌ترین گروه‌های مرجع دانشجویان می‌باشند.

هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان با اتخاذ رویکرد الگوسازی [...]

نویسنده	عنوان	توضیحات
خسروشاهی (۱۳۹۰)	بررسی گروه‌های مرجع در شهر تهران	گرایش جوانان ۱۵ الی ۲۹ ساله برخی مناطق شهر تهران به گروه‌های مرجع غیر خودی در حال افزایش است. همچنین تأثیرگذارترین گروه‌ها در زمینه دنبال کردن آرزوها و اهداف به ترتیب اعضای خانواده و دوستان نزدیک و کمترین به ترتیب هنرمندان، ورزشکاران و روحانیون بوده‌اند.
اسپانس ^۱ و همکاران (۲۰۲۳)	الگو مانند موزائیک است: تجسم مجدد الگوهای دانشجویان URiM در دانشکده پزشکی	با بررسی دانشجویان پزشکی، مشخص می‌شود که غالب دانشجویان در ارتباط با داشتن الگو مردد بودند و با گذشت زمان مشخص شد که نه یک، بلکه چند نفر را به عنوان الگو قلمداد می‌کنند. همچنین هر کدام از الگوها کارکردهای متفاوتی دارند برای مثال والدین از خارج از دانشگاه کارکرد ترغیب به کار سخت داشتند و الگوهای بالینی در این ارتباط کم اثرتر و بیشتر دارای ارزش نمادین و نمونه‌هایی از رفتار حرفه‌ای به حساب می‌آمدند.
عطیف و همکاران (۲۰۲۲)	تأثیر الگوها، مربیان و قهرمانان بر نتایج تحصیلی و اجتماعی در نوجوانان	با بررسی ۱۹۸ مشارکت‌کننده نشان می‌دهند که ۷۰/۷ درصد افراد دارای یک الگو، ۴۴/۴ درصد دارای مربی و ۳۰/۸ درصد دارای قهرمان هستند و اعضای خانواده بیشترین چهره‌های معرفی شده بودند.
جانسون و همکاران (۲۰۱۶)	الگوهای شخصی جوانان: بررسی اینکه به چه کسانی به عنوان نمونه‌هایی از چگونگی تبدیل شدن به یک فرد خوب نگاه می‌کنند	با بررسی ۲۲۰ جوان در دو منطقه ماساچوست و کانکتیکات مشخص شد که ۶۴/۵ درصد جوانان دارای یک الگو هستند و به ترتیب اعضای خانواده، دوستان و سایر بزرگسالان مانند معلمان به عنوان الگوی رفتار و شخصیت جوانان و اثرگذار بر فرایند اجتماعی شدن آن‌ها به شمار می‌آیند.
پاتریشیا و تورنتون (۲۰۰۷)	الگو، قهرمان یا پهلوان؟ دیدگاه کودکان در مورد الگوها	با بررسی دانش آموزان انگلیسی در سنین بین ۱۴ تا ۱۶ سال نشان داده می‌شود که سیاست دولت به منظور الگوسازی از معلمان برای دانش آموزان ناموفق بوده است و تنها ۲/۴ درصد از دانش آموزان، معلمان خود را به عنوان الگو پذیرفته‌اند و اکثریت افراد دوست‌داشتنی، دلسوز، دوستان و خویشاوندان خود را الگو قرار داده‌اند.
کوهن (۲۰۰۳)	حزب بر سیاست: تأثیر غالب تأثیر گروه بر باورهای سیاسی	با بررسی تأثیر گروه‌ها و احزاب سیاسی بر باور و اعتقاد جامعه و طرفداران، مشخص می‌نماید که گروه‌های قدرت می‌توانند هم در زمینه متقاعدسازی و از سوی دیگر هدایت افراد به پذیرش کورکورانه نظرهای گروه، تأثیرگذار باشند. اگرچه افراد چنین اثرپذیری را برای خود انکار می‌نمایند ولی معتقدند که مخالفان ایدئولوژیک آن‌ها، تحت تأثیر قرار دارند.

همان‌طور که از پیشینه پژوهش استنباط می‌شود، آثار و دستاوردهای متعدد داخلی و خارجی در زمینه الگوها و گروه‌های مرجع افراد، جوانان، دانش‌آموزان و دانشجویان منتشر گردیده است با وجود این چند نکته در زمینه تمایز اثر حاضر و همچنین نوآوری آن در مورد سایر آثار قابل توجه است: ۱. بررسی جایگاه الگوها و گروه‌های مرجع در تعیین و هدایت فرهنگ سیاسی؛ ۲. شناسایی الگوها و گروه‌های مرجع مطلوب از منظر رهبر انقلاب اسلامی؛ ۳. شناسایی الگوها و گروه‌های مرجع دانشجویان در گستره دانشگاه‌های ایران؛ ۴. تحلیل محتوای بیانات رهبر انقلاب اسلامی و احصاء ویژگی‌های الگوهای مطلوب که بر فرهنگ سیاسی جامعه و به‌طور خاص دانشجویان می‌تواند اثرگذار باشد و سنجش میزان «از آن خودسازی» این ویژگی‌ها توسط دانشجویان دانشگاه‌های ایران.

چارچوب مفهومی: الگو و گروه مرجع

الگوها یکی از عوامل تعیین‌کننده نوع و کیفیت رفتار انسان هستند (Hamilton, 1988: 65-67). الگو را می‌توان در قالب یک گروه مرجع یا شخص مرجع تصور نمود. نظریه گروه مرجع بر این اصل استوار است که افراد معیارهای افراد مهم را به‌عنوان مبنایی برای ارزیابی خود، مقایسه و انتخاب در مورد نیاز و استفاده از اطلاعات می‌گیرند (Dawson & Chatman, 2001: 1). در ارتباط با گروه مرجع بروس کوئن^۱ معتقد است که گروه مرجع همچون معیاری برای ارزیابی کنشگران از خودشان در اموری همچون توانایی‌ها و مهارت‌های ذهنی و فیزیکی و هنجارها و ارزش‌ها عمل می‌کند (کوئن، ۱۳۷۰: ۱۳۸).

بنابراین این فقط گروه مرجع است که به شما می‌گوید درست می‌گویید یا اشتباه می‌کنید، هر کاری که انجام می‌دهید، بد انجام می‌دهید یا خوب؛ بنابراین می‌توان گفت که گروه‌های عضویتی که شما به آن‌ها تعلق دارید، گروه‌های مرجع شما هستند (Merton, 2017: 69)؛ که به تعبیر تئودور کمپر^۲، گروه مرجع به افراد نشان می‌دهد که چگونه کاری به معنای فنی انجام می‌شود. (یک الگو) با سؤال «چگونه» سروکار دارد. ویژگی اساسی الگو و گروه مرجع این است که او مهارت‌هایی دارد و تکنیک‌هایی را به نمایش می‌گذارد که کنشگر و بازیگر فاقد آن است (فکر می‌کند او فاقد آن است) و از طریق مشاهده و مقایسه با عملکرد خودش، کنشگر و بازیگر می‌تواند یاد بگیرد

1. Bruce Cohen

2. Theodore Kemper

(Kemper, 1968: 33). چراکه آلبرت بندورا^۱ (۱۹۸۶) معتقد است که «فرایند سرمشق‌گیری»^۲ منشأ بسیاری از عقاید و روش‌های زندگی افراد است. ولی نوع سرمشق‌گیری تأثیر چندانی در اصل این فرایند ندارد. اطلاعات به هر صورتی که منتقل شود، از طریق ارائه مثال، عکس یا کلمات معمولاً تأثیر یکسان دارد (بشیر و حسینی، ۱۳۹۱: ۱۰).

بر این اساس الگوها به تعبیری عنوان می‌دارند که «من می‌توانم این کار را انجام دهم، پس شما (سایر کنشگران انسانی) هم می‌توانید این کار را انجام دهید» از طرفی نیز ما الگوها را به‌عنوان افرادی تعریف می‌کنیم که با عمل به‌عنوان الگوهای رفتاری، نمایش‌های ممکن و/یا الهام‌ها، بر دستاوردها، انگیزه‌ها و اهداف متقاضیان نقش تأثیر می‌گذارند. این تأثیر شامل تقویت اهداف موجود و همچنین پذیرش اهداف جدید است. بر این اساس (الف) آن‌ها به ما نشان می‌دهند که چگونه یک مهارت را انجام دهیم و به یک هدف دست یابیم - آن‌ها مدل‌های رفتاری هستند. (ب) آن‌ها به ما نشان می‌دهند که یک هدف قابل دستیابی است - آن‌ها بازنمایی از ممکن هستند و (ج) آن‌ها یک هدف را مطلوب می‌کنند - آن‌ها الهام‌بخش هستند (Morgenroth 1967-468). به این ترتیب الگوها و قهرمانان به‌عنوان الگوهای رفتاری، فرد را برای تقلید ترغیب می‌کنند و به‌عنوان افراد شایسته تقلید درک گردیده و ممکن است با افرادی که او را به‌عنوان یک الگو می‌دانند ارتباط شخصی داشته باشند یا نداشته باشند که اگرچه در شدت و ضعف اثرگذاری آن حائز اهمیت است اما در نفس اثرگذاری تفاوتی ایجاد نمی‌کند.

حال اگرچه انسان در همهٔ زمان‌ها و مکان‌ها نیازمند الگو است، اگر فرایند الگویابی به شکل صحیحی به کار گرفته شود، راه مؤثری برای یادگیری اعمال جدید و رشد شخصیت سالم انسان شمرده می‌شود. باوجود این جوانان و نسل‌های جدید به‌واسطه تلاش برای دستیابی به هویت و ارائه تعریفی ثابت از آن و کسب و جلب احترام، بیش از سایر نسل‌ها مورد توجه پژوهش پیش‌رو است. چراکه نوجوانان و جوانان در این دوره سنی، احساس خلأ می‌کنند و به دنبال یافتن راهکار هستند. نهایتاً به دنبال الگو می‌روند تا بتوانند هویت خود را پیدا کنند.

بر این اساس افراد مشهور و شناخته‌شده‌ای مانند هنرمندان، ورزشکاران، سیاستمداران، شخصیت‌های علمی، مذهبی و فرهنگی به‌عنوان گزینه‌های قابل اتکا

1. Alber Bandura
2. Imitation process

به‌مثابه الگو می‌توانند ایفای نقش نمایند. به عبارتی، نوجوانان و جوانان با الگوگیری از این شخصیت‌ها درصدد ثبات وجودی خود هستند تا از این طریق، هویت کاملی را پیدا کنند (Jenkins, 1990: 101-106). همچنین مایر (۱۹۹۱) معتقد است؛ نوجوانان در پی آن هستند که الگوهای بزرگسالی را تقلید کنند و به همین منظور به ستایش قهرمانان محبوب خویش می‌پردازند. آن‌ها قهرمانان خود را دوست دارند و با تقلید از رفتار آن‌ها، این علاقه را نشان می‌دهند (Mayer, 1991: 28-33).

همچنین است زمانی که مرتون^۱ از مرجع و الگوی فردی^۲ سخن به میان می‌آورد، آن‌را فراتر از الگوی نقش دانسته و معتقد است که افراد با گزینش یک فرد مرجع به عنوان الگوی رفتاری و عملی خود، به دنبال «پیروی و عینیت بخشیدن به رفتار و ارزش‌های آن فرد در نقش‌های مختلف خودش می‌باشند» (Merton, 2017: 74). در مورد رشد نوجوان، مهم‌ترین کارکرد الگو، الگوسازی نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتاری است که نوجوان ممکن است در نگرش‌ها، ارزش‌ها و رفتار خود بگنجاند (Hurd Et al, 2009: 2). الگوهای فردی می‌توانند بر ظاهر، آداب، اهداف، کردار، منش، گروه‌های ارتباطی و غیره ما به گونه‌های مختلف اثرگذار باشند (Cooley, 1902: 33-38). اگرچه وضعیتی نیز قابل تصور است که در آن برای مثال ممکن است به‌رغم این واقعیت که کریکت‌بازان به عنوان یک گروه مرجع جذاب برای فرد به‌شمار نمی‌آید و گروه مرجع فرد را تشکیل نمی‌دهد، اما Sachin Tendulkar به عنوان یک فرد جذاب و فرد مرجع برای فرد به‌شمار می‌آید (Merton, 2017: 74).

به‌گونه‌ای که بندورا معتقد است افراد از طریق مشاهده کنش‌های دیگران، اقدام به بروز رفتارهای مشابه و همسان می‌نمایند. این امر امکانی را فراهم می‌آورد که به جذب و تقلید از مشاهدات بپردازد. به عبارتی افراد از طریق مشاهده رفتار، نگرش و پیامدهای آن رفتارهای دیگران یاد می‌گیرند. بیشتر رفتارهای انسان به‌صورت مشاهده‌ای از طریق مدل‌سازی آموخته می‌شود: از مشاهده دیگران، فرد ایده‌ای از نحوه انجام رفتارهای جدید شکل می‌دهد و در موارد بعدی این اطلاعات رمزگذاری شده به‌عنوان راهنمای عمل، عمل می‌کند (Bandura, 1977). بر این مبنا داشتن الگو و قهرمان به‌عنوان نقاط مرجع موفقیت و رفتار الهام‌بخش ارزشمند، می‌تواند حائز اهمیت باشد (Respass, 2017: 38).

اگرچه باید به این نکته نیز توجه داشت که افراد مرجع و گروه‌های مرجع متنوع و متکثری در جوامع موجود می‌باشند که گاه ممکن است کنشگران در معرض الگوها

1. Robert K. Merton

2. The reference individual

و منابع متعارض قرار گیرند؛ بنابراین افراد و گروه‌های مرجع برای کنشگران اجتماعی نمی‌تواند تنها به یک گروه منحصر شود؛ زیرا فرد در یک‌زمان ممکن است به انواع گروه‌های مرجع گرایش داشته باشد یا به عضویت آن‌ها درآید. حتی ممکن است گرایش فرد به گروه‌های مرجع متقاطع یا مخالف نیز رخ دهد که این مسئله در برخی زمینه‌ها می‌تواند منجر به تعارض هویتی شود. به سخن دیگر، گرچه مرجعیت در دنیای امروز رو به تخصصی شدن پیش می‌رود اما منطقی‌اً این گروه‌های متنوع هم‌سو و هم‌فکر نیستند. گاه ممکن است این چند مرجع بودن، اختلاف و تعارض‌هایی بین ارزش‌ها و هنجارهای مسلط گروه‌ها ایجاد کند که سبب ایجاد مسائل و دوگانگی‌هایی برای کنشگران خواهد شد (فلاح، ۱۴۰۱: ۱۱).

ارتباط الگو و گروه‌مرجع با فرهنگ سیاسی

در جامعه‌شناسی سیاسی، الگوها، اسطوره‌ها و قهرمانان این ظرفیت را دارا می‌باشند که به اندیشه و عملکرد سیاسی توده‌های مردم سمت‌وسو دهند چراکه قهرمانان و الگوها به‌عنوان نماینده ارزشمندترین ارزش‌های جامعه توصیف می‌شوند (Allison & Goethals, 2016: 187-190)؛ و در این حوزه رسانه‌ها می‌توانند نقش مهمی را ایفا نمایند و در خدمت اهداف سیاسی حاکم بر آن‌ها عمل نمایند. از طریق اسطوره‌پردازی، اقدام به اسطوره‌سازی کرده و مخاطب با تعلق خاطر به آن، خودآگاه یا ناخودآگاه از آن الگوپذیری می‌کند (نجف‌آبادی و ناظری، ۱۳۹۶: ۳۹). بر این اساس باید توجه داشت که اسطوره‌های اجتماعی و الگوهای اجتماعی اساساً برای تحقق اهداف سیاسی مورد استفاده قرار می‌گیرند مانند مبارزه برای قدرت، مشروعیت بخشیدن به نهادهای قدرت، اعمال قدرت سلطه سیاسی و... (Kirillova, 2018: 3) بر این اساس زمانی که از قهرمان، الگو و اسطوره در سطح کلان اجتماعی و سیاسی سخن به میان می‌آید، منظور بت سنتی انسان است. او کارهایی را انجام می‌دهد که همه ما آرزو می‌کنیم بتوانیم انجام دهیم. او ویژگی‌هایی را تجسم می‌بخشد که آرزو می‌کنیم داشته باشیم (Lou, 1974: 7). همچنین او به‌عنوان یک آرمانی عمل می‌کند و به شما توصیه می‌کند که چگونه در موقعیت‌های خاص واکنش نشان دهید (Wenzl, 2004: 27). همچنین آن‌ها به‌عنوان نمونه و الگوی متعالی زندگی و حرکت اجتماعی و فرهنگی و سیاسی برای نسل‌های آینده تجلی می‌یابند.

بر این اساس سیاست‌مداران می‌توانند با ارائه قهرمانان و الگوهای ملی (تعبیری

که لوبون^۱ از آن با عنوان «روح مردم»^۲ یاد می‌کند) و روایت‌های قهرمانانه و الگومحور، اخلاق، هنجارها و ارزش‌های مورد نظر خویش را به نسل‌ها مختلف و به‌خصوص نسل جدید آموزش و انتقال دهند و علاوه بر این، ارزش‌ها معیارهایی را برای ارزیابی اعمال و پیامدهای آن‌ها، برای توجیه عقاید ارائه می‌دهند و دستورالعمل‌هایی برای رفتارها، تعاملات، تصمیم‌گیری‌ها و تفسیرهای احتمالی از خود و دیگران هستند (Bigazzi & Nencini, 2008) و به‌واسطه آن، آگاهی ملی و تربیت اخلاقی یا ارزیابی مجدد ارزش‌های فرهنگی و قراردادهای اخلاقی بر اساس مؤلفه‌ها و ارزش‌های آن‌ها شکل بگیرد و از آن‌ها جدایی‌ناپذیر گردد. چراکه الگوها و قهرمانان این ظرفیت را دارند که بر نگرش افراد درباره یک حوزه موضوعی معین و مشارکت در آن حوزه تأثیر بگذارند و آن‌ها را ترغیب یا منع نمایند (Lin-Siegler Et al, 2016: 4).

بر این اساس آفرینش الگو و قهرمان برای جامعه، می‌تواند به‌مثابه فرایندی آینده‌نگر و درعین‌حال گذشته‌نگر به شمار آید که هم آینده را جهت‌دهی کند و هم حال را تثبیت کند و همچنین گذشته را تفسیر یا بازتفسیر نماید. چنین اقدامی موجب می‌گردد که ارزش‌ها، ایدئولوژی و مشخصه‌های هویتی و فرهنگی حکومت‌ها در دل جوامع نهادینه گردیده و به آن سمت‌وسو داده شود (Kirillova, 2018: 6-7). چراکه فرهنگ سیاسی با ایدئولوژی‌ها، ارزش‌ها، باورها، هنجارها، آداب‌ورسوم، سنت‌ها و الگوها و قهرمانان مشخصه یک ملت تعریف می‌شود و مردمی که در یک فرهنگ سیاسی خاص زندگی می‌کنند، عملاً نمایانگر ماهیت و عملکرد دولشان می‌باشند. الگوها و قهرمانانی که حکومت‌ها اقدام به ترسیم و طرح‌ریزی آن‌ها می‌نمایند، عمدتاً مظهر ویژگی‌های انسانی هستند که بیش از همه توسط مردم و همچنین رهبران یک کشور ارزشمند تلقی می‌شوند و می‌تواند تعیین‌کننده فرهنگ سیاسی یک ملت باشد (Open.lib.umn.edu, 2024).

همچنین آن‌ها نمایانگر ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی جامعه بوده و زمینه هدایت و رشد اخلاقی جامعه را فراهم می‌نمایند (Respass, 2017: 26)؛ بنابراین، با ارزیابی الگوها و قهرمانانی که مورد تأیید جامعه می‌باشند یا الگوها و قهرمانانی که مورد تأیید رهبران سیاسی کشورها می‌باشند و در پی ترویج آن برمی‌آیند، می‌توان بینش‌های جدیدی در مورد ارزش‌ها و هنجارهایی اجتماعی و سیاسی به دست آورد (شعرانی، ۱۳۸۸: ۳۸)، اگرچه ویژگی‌ها و مشخصه‌های ارائه‌شده برای الگوها و قهرمانان، از هر

1. Gustave Le Bon
2. soul of the people

جامعه‌ای در مورد جامعه دیگر می‌تواند متفاوت باشد. باین‌حال نکته مهم این است که تغییرات در افرادی که یک ملت آن‌ها را به‌عنوان الگو و قهرمان معرفی می‌کند، نشان‌دهنده تغییرات در ارزش‌های فرهنگی آن جامعه و ملت نیز می‌تواند به‌شمار آید (Zhang & Zhang, 2021: 51). چراکه این واقعیت است که جامعه‌ای که همیشه در حال تغییر است، قهرمانان متنوعی را برای رفع نیازهای خود تولید می‌کند. همچنین باید توجه داشت که اعمال قهرمانانه دارای ماهیت گفت و گویانه هستند و هم می‌توانند به منظوره تغییر نظام سیاسی یا مبارزه با هنجارهای اجتماعی رایج عمل نمایند یا قهرمانان می‌توانند با ارزش‌ها، هنجارها و ایدئولوژی‌هایی که ارائه می‌کنند در خدمت نظم اجتماعی موجود و در راستای سیاست‌های دولت و قدرت عمل نمایند (Bigazzi Et al, 2023: 835).

در این زمینه، رهبر انقلاب اسلامی به اهمیت «الگوسازی» برای جامعه به‌ویژه برای جوانان معتقدند. وی در سخنان خود همواره به ترویج ارزش‌های اسلامی و ملی برای تحقق اهداف نظام سیاسی جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد. وی تولید و معرفی الگوهای برای هدایت فرهنگ سیاسی جامعه و دستیابی به اهداف نظام سیاسی را مهم می‌داند. به برخی از سخنان ایشان در این زمینه اشاره می‌شود:

جدول ۲. اهمیت و جایگاه الگوسازی برای جوانان و دانشجویان از منظر رهبر انقلاب اسلامی

شماره	توضیحات
۱	«در دل فرهنگ، سیاست هم هست. سیاست یعنی نگاه به حرکت عمومی جامعه که کدام طرف داریم می‌رویم؛ آیا به سمت هدف‌ها داریم حرکت می‌کنیم یا زاویه گرفته‌ایم و داریم از هدف‌ها دور می‌شویم؟ معنای واقعی سیاست این است.» (۱۳۹۵/۰۵/۳۱) بر این اساس «هدایت فرهنگی کشور، وظیفه اصلی شورای عالی انقلاب فرهنگی است و ضمن ضرورت بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور، شورای عالی انقلاب فرهنگی باید با رصد و شناخت دقیق ضعف‌ها و گزاره‌های غلط فرهنگی در عرصه‌های مختلف، راه‌حل‌های عالمانه‌ای برای رواج گزاره‌های صحیح و پیش‌برنده (مطابق ارزش‌های اسلامی و ملی)، ارائه کند» (۱۴۰۱/۰۹/۱۵).
۲	«امام خمینی الگو است و انصافاً الگوی نقش کاملی است که لازم است جوان‌ها به‌گفتار و کردار امام اهتمام بورزند» (۱۳۹۵/۰۳/۱۴).
۳	«انسان‌ها با شناخت الگوها، با یاری‌گرفتن و پیروی از الگوهاست که می‌توانند به درجات عالی و مقامات برتر دست پیدا کنند. اگر در این راه حرکت کنید (خطاب به مداحان سراسر کشور در خصوص هدایت مردم)، کار بزرگی کردید» (۱۳۹۱/۰۲/۲۳).
۴	«ما (باید) برای جوان‌هایمان الگو داشته باشیم... الگوسازی، یکی از اساسی‌ترین کارهاست. ما الگوهای خوب خیلی داریم... با معرفی هر کدام از این‌ها، یک چهره برجسته و یک الگو جلوی جوانانمان بگذاریم» (۱۳۹۱/۰۲/۱۳).

شماره	توضیحات
۵	ما نیاز داریم برای جوان خودمان، برای نسل نونهال خودمان، الگوهایی را از بخش‌های مختلف مشخص کنیم؛ ... تا هر کدام بتوانند الگوهای شایسته خودشان را پیدا کنند. این یکی از کارهای لازم ماست، (زیرا) امروز (در کشورهای غربی) سعی می‌شود در زمینه‌های گوناگون برای جوامع مختلف الگو تراشیده بشود... اینها الگوسازی‌هایی است برای منحرف کردن نسل‌های بشری. آماج حمله هم فقط ایران نیست» (۱۳۹۰/۰۷/۲۶).
۶	«ما معتقدیم ... راه‌های زندگی را باید از اسلام و قرآن و الهام الهی و وحی الهی گرفت. این چارچوب ماست. این شد مردم‌سالاری دینی. این الگوی ماست» (۱۳۹۰/۱۲/۱۸).
۷	امروز اخلاقیات زیادی در کشورمان مورد نیاز است که به صورت اخلاق ملی در بیاید... در طول قرن‌ها ... خلقیاتی در ما به وجود آمده؛ این خلقیات بایستی اصلاح و اسلامی بشود... اینها با زبان هنر می‌تواند القاء شود، آن‌چنان‌که فضا را پر کند (۱۳۸۷/۰۶/۲۵).

منبع: (آیت‌الله خامنه‌ای، ۱۳۸۷ - ۱۴۰۲)

بر این اساس رهبر انقلاب اسلامی در سخنرانی‌های مختلف بر اهمیت ایجاد و معرفی گروه‌های مرجع، مراجع فردی و الگوسازی برای جوانان تأکید کرده‌اند. وی هدایت فرهنگی، فکری و اخلاقی جامعه را از وظایف نظام سیاسی می‌داند.

از این رو در پژوهش پیش‌رو به تحلیل محتوای بیانات رهبر انقلاب اسلامی در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۴۰۲ می‌پردازیم تا مشخص شود ایشان چه الگوهایی را برای جوانان و دانشجویان معرفی کرده‌اند و این الگوها دارای چه ویژگی‌هایی هستند. در گام دوم نیز میزان پذیرش الگوها با این ویژگی‌ها بین دانشجویان دانشگاه‌های کشور را ارزیابی خواهیم کرد.

روش‌شناسی و ابزار گردآوری داده‌ها

پژوهش پیش‌رو به بررسی تأثیر الگوها و گروه‌های مرجع بر فرهنگ سیاسی دانشجویان ایرانی و به‌طور مشخص از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی ایران می‌پردازد. بر این اساس دو مطالعه انجام شد: نخست از دو سطح تحلیل محتوای کمی و کیفی برای بررسی بیانات آیت‌الله خامنه‌ای در بازه زمانی ۱۳۸۷ - ۱۴۰۲ استفاده می‌شود. دوم مطالعه تجربی با روش پیمایشی و سنجش آرای دانشجویان دانشگاه‌های ایران صورت می‌گیرد؛ که در ادامه به‌اختصار توضیحاتی در این خصوص ارائه می‌شود: بر این اساس در تحلیل محتوای کمی، استخراج داده‌های کمی (سطح تحلیل آشکار) یا تجزیه و تحلیل مفهومی، از اسناد به‌عنوان هدف انجام می‌شود. در این مرحله، داده‌ها به‌صورت کلمات و مضامین ارائه می‌گردند که امکان ارائه تفسیری از نتایج را

فراهم می‌نمایند. اگرچه لازم به توضیح است که در هنگام استفاده از تحلیل محتوا برای اندازه یک واحد تجزیه و تحلیل، هیچ معیار مشخصی وجود ندارد (E.Ethridge, 2002: 23). و همین امر در مورد گزینش عناوین یا مفاهیم در تحلیل محتوا نیز صادق است و محقق به عنوان متخصص می‌تواند با بهره‌گیری از منابع کتابخانه‌ای و اسنادی و همچنین طرح‌ریزی حدس‌های راهبردی، به گزینش عبارات‌های مفهومی و رابطه‌ای مرتبط با موضوع بپردازد. همچنین در پی توصیف اهداف مدنظر نویسندگان و سخنرانان باشد و از خود کلمات و مضامین استفاده و امور مشهود و آشکار را نمایش دهد و حقایق از متن به شکل فراوانی و به صورت درصد یا اعداد واقعی دسته‌های کلیدی بیان شوند (نوازی، ۱۴۰۲: ۴۶).

از سوی دیگر، در تحلیل محتوای کیفی، برای تجزیه و تحلیل متن مصاحبه‌ها و سخنرانی‌ها برای کشف رفتارها و افکار مربوط به اطلاعات فردی و همچنین «برای پاسخ به سؤالاتی مانند چیستی، چرایی و چگونگی و الگوهای رایج در داده‌ها استفاده می‌شود (Cho & Lee, 2014: 6). بر این اساس، در ابتدا با استفاده از روش تحلیل محتوای کمی، واحدهای زبانی فیزیکی و به‌طور خاص واحد کلمه را در بیانات رهبر انقلاب اسلامی استخراج می‌نماییم و سپس با اتکا به روش تحلیل محتوای کیفی، بر مضامین فردی به عنوان واحد تحلیل تمرکز می‌نماییم (Zhang & Wildmuth, 2009: 5-7). در توضیح می‌توان عنوان داشت که در ترسیم یک موضوع، می‌توان آن را با یک کلمه، یک عبارت، یا یک سند کامل نشان داد.

پس از تحقق فرایند تحلیل محتوای بیانات رهبران انقلاب اسلامی، در چارچوب اجرای روش پیمایشی، اقدام به تنظیم پرسشنامه با عنوان «هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان با اتخاذ رویکرد الگوسازی: تحلیل محتوای بیانات رهبر انقلاب اسلامی» نمودیم و از دانشجویان خواسته شد که به تمامی سؤالات با دقت پاسخ دهند و در قالب بخش توضیحات پرسش‌نامه عنوان گردید که:

۱. در پژوهش پیش‌رو مراد از الگو، یک قالب مرجع است که افراد و مردم همیشه برای ارزیابی دستاوردهای خود، عملکرد نقش‌شان، اهداف و آرمان‌های خود به آن اشاره می‌کنند و در پی تطبیق خود با آن‌ها می‌باشند.

۲. پرسشنامه حاضر در قالب دو بخش تنظیم گردیده است که بخش اول در قالب پاسخ‌دهی تشریحی و بخش دوم در قالب ۱۸ گویه است که پاسخ‌گویی به آن‌ها بر اساس طیف لیکرت ۷ گزینه‌ای (از خیلی موافق ۷، موافق ۶، نسبتاً موافق ۵،

متوسط ۴، نسبتاً مخالف ۳، مخالف ۲، خیلی مخالف ۱) تنظیم گردیده است. ۳. برای تسهیل در پاسخ‌گویی به سؤالات، برخی از گروه‌هایی که قابلیت الگو بودگی را دارا می‌باشند عبارت‌است از: اعضای خانواده؛ دوستان و آشنایان؛ سیاستمداران؛ معلمان، اساتید و دانشمندان علمی؛ شعرا و هنرمندان؛ ورزشکاران؛ امامان و پیامبران؛ نظامیان؛ شخصیت‌های مذهبی؛ شهدا؛ رهبران و پادشاهان در طول تاریخ؛ زنان و غیره. ۴. الگوها می‌توانند از گروه‌ها و شخصیت‌های داخلی و ملی یا خارجی و بین‌المللی انتخاب شوند.

در ادامه، پرسشنامه در دو بخش پرسش‌نامه باز و گویه‌های بسته در اختیار دانشجویان قرار داده شد. در بخش پرسش‌نامه باز از دانشجویان پرسیده شد که «آیا در زندگی خود، فرد یا افرادی را به‌عنوان الگو قبول دارید که در گفتار، رفتار و شیوه تفکر، تلاش کنید تا در پی دنباله‌روی و تطبیق خود با آن‌ها باشید؟ نام ببرید». سپس در ادامه در چارچوب گویه‌های بسته، ۱۸ ویژگی معرفی شده توسط آیت‌الله خامنه‌ای برای الگوها در چارچوب طیف لیکرت ۷ امتیازی تنظیم گردید و از دانشجویان خواسته شد که به آن‌ها امتیاز دهند.

الگوهای مطلوب و مشخصه‌های آن‌ها از منظر رهبر انقلاب اسلامی

در این مرحله با بهره‌گیری از روش تحلیل محتوا، مشخص گردید که از میان کثرت سخنرانی‌های صورت گرفته توسط رهبر انقلاب اسلامی در بازه زمانی ۱۳۸۷-۱۴۰۲، در ۲۰۵ سخنرانی (که متن مکتوب آن در سایت آیت‌الله خامنه‌ای موجود است)، واژگانی بکار رفته است که به افراد و گروه‌مرجع اشاره داشته است. باید توجه داشت در زبان فارسی و در کلام آیت‌الله خامنه‌ای عباراتی همچون الگو، اسطوره، قهرمان و اسوه در معنای نسبتاً واحدی به‌کاررفته است (جدول ۳)

جدول ۳. توزیع مفاهیم الگو محور در ۲۰۵ سخنرانی رهبر انقلاب اسلامی در بازه زمانی ۱۳۸۷-۱۴۰۲

الگو	قهرمان	اسطوره	اسوه
۱۸۰	۴۷	۲	۱۱

اگرچه باید توجه داشت که در متن برخی از سخنرانی‌ها، ۲ یا ۳ واژه به صورت همزمان استفاده شده بود که تنظیم جدول فوق بدون در نظر گرفتن این امر است و تنها تعداد

هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان با اتخاذ رویکرد الگوسازی [...]۱

بکار رفتن هر کلمه در ۲۰۵ سخنرانی مورد توجه بوده است. همچنین پس از مطالعه ۲۰۵ سخنرانی، مشخص گردید که آیت‌الله خامنه‌ای در ۶۹ سخنرانی، اسامی افراد و گروه‌هایی را به عنوان الگو و گروه مرجع برای جامعه ایرانی نام برده‌اند. اگرچه باید توجه داشت که برخی از اسامی در سخنرانی‌های مختلف چندین بار تکرار شده است با وجود این، پس از جمع‌آوری داده‌ها، آن‌ها را در قالب ۱۱ مقوله و دسته تنظیم می‌نماییم. (جدول ۴)

جدول ۴. الگوهای مرجع از منظر رهبر انقلاب اسلامی و مقوله‌بندی آن‌ها در بازه زمانی (۱۳۸۷-۱۴۰۲)

مقوله‌بندی	گویه‌ها
شهدا	شهید حاج قاسم سلیمانی، شهید فخری‌زاده، مثل شهید شهریار، شهید حسین فهمیده، شهید بهنام محمدی، شهید محسن حججی، شهید محمد ابراهیم همت، شهید مهدی باکری، شهید مهدی زین‌الدین، شهید حسین خزازی، شهید علی صیاد شیرازی، شهید عباس بابایی، شهید عباس چمران، شهید عبدالحسین برونسی، شهید علی چیت‌سازان، شهید محسن وزوایی، شهید علی محمدی، شهید مصطفی احمدی روشن، شهدای هسته‌ای، شهید نورعلی شوشتری، شهید ناصرالدین باغانی، شهید حاج حسین همدانی، شهید محمدجواد تندگویان، شهید سید علی اکبر ابوترابی فرد
مفاخر علمی	شهید مرتضی مطهری، اساتید دانشگاهی در زمینه تلاش علمی، نخبگان علمی تاریخیمان در رشته‌های مختلف دینی و همچنین رشته‌های رایج امروز دنیا، علامه قطب‌الدین شیرازی، خواجه نصیر، کاتبی قزوینی، شهید محسن فخری‌زاده، شهید مجید شهریار، شهید مصطفی احمدی روشن، شهید علی محمدی، سعید کاظمی آشتیانی
الگوهای دینی و اسلامی	اهل بیت پیغمبر، امیر المؤمنین، پیغمبر اکرم، حمزه سید الشهداء، جناب جعفرین‌ابی‌طالب، عمار، سلمان، مقداد، عبید بن حارث، مالک اشتر، حسین بن علی (امام حسین)، علمای دینی، مرحوم آقای قاضی، حاج سید علی شوشتری، آخوند ملا حسینقلی همدانی، مرحوم حاج سید احمد کربلائی، حاج شیخ محمد بهاری، آسید هاشم نجف‌آبادی، سید مرتضی کشمیری، یوسف پیغمبر، آقای قرائتی
ورزشکاران	قهرمانان ورزشی، شهید ابراهیم هادی
هنرمندان	سید مرتضی آوینی
شعرا	امیری فیروزکوهی، رهی معیری، محمد قهرمان، غلامرضا قدسی مشهدی، اخوان ثالث، فردوسی، مولوی، سعدی، حافظ، جامی، صائب تبریزی

مقوله‌بندی	گویه‌ها
معلمان	آقای قرائتی، شهید مرتضی مطهری
زنان	آسیه همسر فرعون، حضرت مریم، فاطمه زهرا، زینب کبری، همسران و مادران مجاهدان راه حق و مبارزان و سرداران و شهدا و جانبازان
الگوهای محلی	رئیسعلی دلواری، شهید نادر مهدوی، ستارخان، باقرخان
مردم عادی	مردم ایران، ملت فلسطین، حمیدرضا الداغی
شخصیت‌های سیاسی	رجائی، باهنر، امام خمینی، نظام جمهوری اسلامی ایران، صحنه صدر اسلام، شهید محمدجواد تندگویان، شهید سید علی‌اکبر ابوترابی فرد، شهید مهدی باکری (شهردار و دادستان دادگاه انقلاب ارومیه)

توجه به سه نکته در مورد جدول فوق حائز اهمیت است: ۱. به‌استثنای آقای محسن قرائتی، تمامی افرادی که از سوی رهبر انقلاب اسلامی به‌عنوان الگو معرفی شده‌اند، فوت کرده‌اند؛ ۲. مبتنی بر آرای رهبر انقلاب اسلامی، گروه‌هایی که هنوز در قید حیات هستند و می‌توانند الگو باشند عبارت‌اند از: اساتید دانشگاه در عرصه تلاش علمی، نخبگان علمی و تاریخی در عرصه‌های مختلف مذهبی و علوم رایج، قهرمانان ورزشی، همسران و مادران مجاهدان، رزمندگان، سرداران، شهدا، جانبازان راه حق و ملت ایران و ملت فلسطین؛ ۳. و در آخر نکته حائز اهمیت در گستردگی و شمولیت تنوع الگوها و گروه‌های مرجع مطلوب رهبر انقلاب اسلامی در میان اقشار، طبقات اجتماعی، جنسیت‌ها و همچنین مختص به سراسر قلمرو جغرافیایی ایران می‌باشند. در ادامه اقدام به شناسایی ویژگی‌ها و مشخصه‌های الگوها و گروه‌های مرجع از منظر رهبر انقلاب اسلامی که امکان الگوگیری و پیروی از آن‌ها را برای دانشجویان فراهم می‌کند و بر فرهنگ سیاسی آن‌ها نیز می‌تواند اثرگذار باشد، از بیانات ایشان استخراج می‌نماییم: (جدول ۵).

جدول ۵. ویژگی‌های الگو و گروه‌مرجع مطلوب از منظر رهبر انقلاب اسلامی در بازه زمانی (۱۳۸۷-۱۴۰۲)

۱. مؤمن، حزب‌اللهی و انقلابی و ۷. تمرکز بر اولویت‌ها و خودداری از ورود به حواشی (۱۳۹۷/۰۳/۱۴)	۱۳. معتقد به مقاومت در مقابل استکبار (۱۳۹۹/۰۴/۲۲)
۲. نماد تحقق آرمان‌های اسلامی باشد (۱۳۹۵/۰۳/۱۴)	۸. ساده‌زیست در زندگی شخصیش باشد (۱۳۹۳/۰۲/۲۳)
۳. اعتقاد راسخ به نصرت الهی و به وعده الهی ... و قدرت الهی در پیش‌برد کارها (۱۳۹۷/۰۳/۱۴)	۹. اهل فکر کردن، اهل منطق، باراده، پایبند به منافع ملی و جمعی باشد (۱۴۰۲/۰۲/۱۲)
	۱۵. دارای هویت مستقل و با عزت، روحیه استقلال در سیاست، اقتصاد، فرهنگ، عدم وابستگی، اعتماد و تکیه به دیگران (۱۳۹۵/۰۲/۱۳)

۴. دارای زیست نبوی و علوی و فاطمی (سبک زندگی اسلامی - ایرانی) (۱۳۹۹/۱۱/۱۵)	۱۰. پیگیر تحقق احکام الهی در جامعه، اقامه عدل و حق باشد (۱۳۹۳/۰۲/۲۳)	۱۶. دوری گزینی از شهوات مادی (۱۳۹۰/۰۷/۲۴)
۵. دارای تقوای دینی، سیاسی و فردی باشد. (۱۳۹۵/۰۳/۱۴)	۱۱. الگو باید کار به ظاهر نشدنی را در واقع شدنی کند (۱۴۰۰/۰۶/۲۷)	۱۷. استقامت در دست‌یابی به اهداف و آرمان‌های (اسلامی) (۱۳۸۹/۱۱/۱۵)
۶. پایبند و مروج ارزش‌های دینی و مذهبی و قوانین کشور (۱۳۹۶/۱۲/۱۷)	۱۲. الگو باید هیجان جوانی خود را با جهاد در راه خدا تأمین کند (۱۳۹۷/۰۷/۰۴)	۱۸. صادق با خدا و مردم (۱۴۰۱/۰۳/۱۴)

منبع: (آیت‌الله خامنه‌ای، ۱۳۸۷-۱۴۰۲)

همان‌طور که مشخص گردید، ویژگی اصلی و مشترکی که الگوها و گروه‌های مرجع از منظر رهبر انقلاب اسلامی باید دارا باشند، مؤمن و مسلمان بودن آن‌هاست. بر این مبنا می‌توان چنین تصور نمود که ایشان به‌عنوان رهبر جمهوری اسلامی ایران، با در نظر گرفتن رویکرد اسلامی و انقلابی خویش، الگوهایی را برای جامعه معرفی می‌نمایند که ضمن هدایت احساسات، جهت‌گیری و برداشت اعضای جامعه از حوادث و رویدادهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی، بر فرهنگ سیاسی جامعه نیز اثرگذار باشد و جامعه را در مسیر اهداف ترسیم‌شده برای جمهوری اسلامی ایران قرار دهد.

سنجش میزان انطباق آرای دانشجویان در قبال الگوها و مشخصه‌های مطلوب

در این بخش در پی سنجش میزان «از آن خودسازی» و «درونی‌سازی» الگوها و گروه‌های مرجع مطلوب از منظر رهبر انقلاب اسلامی در میان دانشجویان دانشگاه‌های ایران برمی‌آیم تا از این رهگذر امکان سنجش میزان اثرگذاری الگوها بر فرهنگ سیاسی دانشجویان را ارزیابی نماییم. بر این اساس پرسش‌نامه‌ای (متشکل از دو بخش باز و بسته) تنظیم گردید. داده‌ها از ۲۰۹ دانشجو در مقاطع کارشناسی (N=138)، کارشناسی ارشد (N=46) و دکترا (N=25)، با میانگین سنی ۲۳/۱۱ سال (SD=4.33) جمع‌آوری گردید. همچنین از این تعداد دانشجو، ۱۱۲ نفر زن و ۹۷ نفر مرد می‌باشند. این حجم از نمونه بر اساس تجزیه و تحلیل نمونه اولیه منتشرشده توسط پژوهش‌های پیشین تعیین شد (Cross et al, 2014, 9 & Luo et al, 2022: 9 & Sun Et al, 2023: 5-6). علاوه بر این، نحوه جمع‌آوری داده‌ها از ۲ طریق حضوری و مجازی (گروه‌های فعال انجمن‌های علمی دانشجویی در دانشگاه‌های سراسر کشور در پلتفرم‌های تلگرام، واتس‌آپ و اینستاگرام) بود. لازم به ذکر است که دانشجویان مشارکت‌کننده از ۴۴

دانشگاه (دولتی، پیام نور و آزاد اسلامی) در ۱۸ استان ایران هستند. بر این اساس پس از جمع‌آوری پاسخ‌ها، داده‌ها را با استفاده از نرم‌افزار Excel مورد تجزیه و تحلیل قرار دادیم. در ابتدا سعی کردیم مشخص کنیم که آیا دانشجویان الگو و گروه مرجع دارند یا خیر؛ و مشارکت کنندگان در صورت برخورداری، نام فرد یا گروه را اعلام نمایند. بر اساس داده‌های آماری، ۸۵ نفر (۴۶ زن و ۳۹ مرد) از ۲۰۹ دانشجوی (۴۴/۶۶ درصد) اعلام کردند که بدون الگو و گروه مرجع هستند. همچنین ۱۲۴ نفر (۶۶ زن و ۵۸ مرد) از ۲۰۹ دانشجوی (۵۹/۳۳ درصد) اظهار داشتند که دارای الگو (اعم از یک فرد یا گروه) می‌باشند. در ادامه انواع گروه‌های مرجع معرفی شده توسط دانشجویان تنظیم می‌گردد (جدول ۶)

جدول ۶. فراوانی دانشجویان دارای الگو و گروه مرجع

گروه مرجع	فراوانی
خانواده	۳۱
مفاخر علمی	۲۶
الگوهای دینی و اسلامی	۱۸
شهدا	۱۶
هنرمندان	۹
دوستان	۹
ورزشکاران	۶
ثروتمندان	۵
شخصیت‌های سیاسی	۴
مجموع	۱۲۴

اهدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان با اتخاذ رویکرد الگوسازی [...]

جدول ۷. میانگین پاسخ دانشجویان در مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای (N=209)

ویژگی‌های الگو	دانشجویان دارای الگو (M(SD)	دانشجویان فاقد الگو (M(SD)	کل دانشجویان (M(SD)	خانواده (M(SD)	مفاخر علمی (M(SD)	الگوهای دینی و مذهبی (M(SD)	شهادا (M(SD)	هنرمندان (M(SD)	دوستان (M(SD)	ورزشکاران (M(SD)	ثروتمندان (M(SD)	شخصیت‌های سیاسی (M(SD)
۱	۲۳/۲ ۵۸/۱۱	۲/۱۸ ۱/۵	۲/۴۴ ۱/۱۴	۲/۵۸ ۱/۲	۲/۶۱ ۱/۶	۵/۰۵ ۱/۳	۶/۰۶ ۱/۰	۲/۵۵ ۱/۱۱	۲/۲۲ ۱/۵	۲/۸ ۱/۷	۱/۴ ۱/۵	۲/۷۵ ۱/۲
۲	۲۷/۸ ۷/۱۱	۲/۸۱ ۱/۷	۲/۳۸ ۱/۱۱	۲/۴۶ ۱/۱۴	۲/۴۲ ۱/۱۴	۵/۸۳ ۱/۶	۶/۰۶ ۱/۰	۲/۲۲ ۱/۶	۲/۷۷ ۱/۶	۳ ۱/۶	۲ ۱/۱	۲/۶ ۱/۲
۳	۲۶/۳ ۱۶/۱۱	۳/۷۵ ۱/۷	۲/۷۶ ۱/۷	۲/۳۸ ۱/۶	۲/۳۶ ۱/۷	۵/۵۵ ۱/۱۱	۵/۵ ۱/۲	۲/۲۲ ۱/۱۱	۲/۲۲ ۱/۷	۳/۱ ۱/۸	۲ ۱/۰	۲/۶ ۱/۲
۴	۳۰/۴ ۱۸/۱۱	۳/۵۵ ۱/۷	۳/۸۳ ۱/۱۱	۳/۱۶ ۱/۱۱	۳/۱۵ ۱/۱۴	۶/۵ ۱/۰	۶/۲۵ ۱/۰	۲/۱۱ ۱/۵	۶/۶۲ ۱/۸	۵/۴ ۱/۳	۳/۱ ۱/۰	۲/۶ ۱/۲
۵	۵۲/۴ ۱۱/۱۱	۳/۶۳ ۱/۶	۳/۰۳ ۱/۱۱	۳/۲۵ ۱/۹	۳/۱۷ ۱/۷	۶/۱۱ ۱/۱	۶/۵ ۱/۰	۳ ۱/۲	۵/۷۸ ۱/۲	۴ ۱/۱	۳/۱ ۱/۱۱	۲/۴ ۱/۲
۶	۶۱/۶ ۱۸/۱۱	۵/۵۳ ۱/۷	۳/۵۱ ۱/۱۱	۳/۳۲ ۱/۶	۳/۳ ۱/۱۴	۶/۰۶ ۱/۲	۶/۶۲ ۱/۰	۵/۲۲ ۱/۸	۲/۷۷ ۱/۶	۳/۱ ۱/۸	۶/۱ ۱/۵	۲/۶ ۱/۲
۷	۵۲/۴ ۱۷/۱۱	۳/۸۶ ۱/۷	۳/۳۳ ۱/۱۱	۳/۲۵ ۱/۶	۳/۱۷ ۱/۱۳	۶ ۱/۱۱	۷/۷ ۱/۰	۸/۷ ۱/۶	۶/۶۳ ۱/۸	۶/۵ ۱/۲	۲/۱ ۱/۱۱	۵ ۱/۰
۸	۳۷/۶ ۱۱/۱۱	۱۱/۳ ۱/۷	۷/۵۴ ۱/۱۱	۳/۱۴ ۱/۶	۷/۷۴ ۱/۱۴	۵ ۱/۱۱	۵/۳۳ ۱/۰	۳/۳ ۱/۲	۴/۱ ۱/۶	۵/۳ ۱/۷	۳/۴ ۱/۱۱	۲/۳ ۱/۱

۹	۵/۴۴ (۰/۹)	۶/۱۵ (۱)	۶/۳۳ (۱)	۵/۵۸ (۰/۸)	۶/۵۷ (۰/۵)	۶/۷۲ (۰/۶)	۶/۹۸ (۰/۴)	۳ (۲/۵)	۵/۷۷ (۱/۷)	۴ (۱/۵)	۵/۶ (۱/۱)	۳/۴ (۰/۹)
۱۰	۴/۳۴ (۱/۷)	۴/۲۴ (۱/۷)	۴/۳ (۱/۷)	۳/۴۵ (۱/۷)	۴ (۱/۷)	۵/۷۷ (۱/۳)	۵/۵۶ (۱/۳)	۴ (۲/۱)	۴/۱۱ (۳/۱)	۴/۳۴ (۲/۱)	۲/۶ (۱/۵)	۴ (۰/۷)
۱۱	۴/۲۵ (۱/۷)	۴/۰۵ (۱/۷)	۴/۱۷ (۱/۸)	۳/۷۷ (۱/۹)	۴/۱۹ (۱/۵)	۴/۶۱ (۱/۹)	۴/۱۸ (۱/۵)	۳/۱۱ (۱/۹)	۳ (۱/۵)	۴/۱۶ (۱/۹)	۵/۲ (۰/۸)	۳/۸ (۱/۷)
۱۲	۴/۴۶ (۲/۱)	۳/۵۸ (۱/۵)	۴/۱۱ (۲)	۳/۹ (۲)	۳/۶۵ (۲)	۶/۳۸ (۱/۳)	۶/۲۵ (۱/۱)	۲/۷۷ (۲/۳)	۳/۲۲ (۲)	۴ (۱/۷)	۲ (۰/۴)	۲/۲ (۲/۳)
۱۳	۳/۸۳ (۲)	۲/۴۴ (۱/۸)	۳/۲۶ (۲)	۳/۰۹ (۱/۷)	۳/۱۱ (۱/۸)	۵/۷۲ (۱/۲)	۵/۷۵ (۱)	۲/۵۵ (۱/۹)	۲/۴۴ (۲/۱)	۳ (۱/۶)	۱/۸ (۱)	۲ (۲/۳)
۱۴	۳/۲۶ (۲)	۲/۱۱ (۱/۴)	۲/۷۹ (۱/۸)	۲/۸۳ (۲)	۲/۳۴ (۱/۴)	۴/۸۳ (۱/۵)	۵/۲۵ (۱/۲)	۴/۴۴ (۲/۷)	۱/۷۷ (۱)	۵/۱۶ (۲/۱)	۱/۶ (۱/۶)	۴/۲ (۱/۷)
۱۵	۵/۵۳ (۱/۶)	۵/۴۹ (۱/۳)	۵/۵۱ (۱/۵)	۴/۸۳ (۱/۵)	۵/۱۹ (۱/۸)	۶/۵ (۰/۸)	۶/۳۱ (۱/۱)	۵/۱۱ (۰/۹)	۴/۸۸ (۱/۹)	۳/۶۶ (۱/۲)	۵/۲ (۰/۶)	۳/۶ (۲)
۱۶	۴/۳۴ (۱/۴)	۳/۶۷ (۱/۸)	۴/۰۷ (۱/۶)	۳/۱۹ (۱/۶)	۴/۳۴ (۱/۲)	۴/۹۴ (۱/۱)	۵/۰۶ (۱/۲)	۲/۷۷ (۲/۳)	۳/۵۵ (۱/۵)	۴/۳۳ (۲/۵)	۴ (۱/۵)	۲/۲ (۲/۳)
۱۷	۴/۰۴ (۲/۲)	۲/۸۴ (۱/۸)	۳/۵۶ (۲/۱)	۲/۹۶ (۲)	۳/۰۳ (۱/۵)	۶/۵ (۱)	۶/۲۵ (۱/۱)	۲/۶۶ (۲/۵)	۳/۱۱ (۲/۱)	۴ (۱/۶)	۲/۶ (۱/۱)	۲/۶ (۲/۸)
۱۸	۵/۶۲ (۱/۱)	۵/۱۶ (۱/۶)	۵/۴۳ (۱/۳)	۴/۸۳ (۱/۱)	۵/۶۹ (۱/۲)	۵/۶۶ (۰/۹)	۵/۶۸ (۱/۱)	۶/۴۴ (۱)	۵/۱۱ (۱/۴)	۴/۸۳ (۱/۳)	۵/۲ (۰/۸)	۴/۶ (۰/۹)
کُل	۴/۳۸ (۱/۷)	۳/۷۲ (۱/۶)	۴/۱۱ (۱/۸)	۳/۶ (۱/۷)	۳/۸۹ (۱/۶)	۵/۷۶ (۱/۱)	۵/۸۵ (۱)	۳/۵۶ (۱/۸)	۳/۴۵ (۱/۷)	۳/۹۹ (۱/۷)	۳/۰۷ (۱)	۳/۱۵ (۱/۹)

اهدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان با اتخاذ رویکرد الگوسازی [...]۱

به منظوره افزایش دقت در ارزیابی آرای دانشجویان درباره انطباق آن با هر مشخصه، از یک طیف ۴ قسمتی استفاده شد. هر بخش از طیف با دامنه ۱/۷۵ در مقیاس ۷ نقطه‌ای پرسشنامه همسو می‌شود. از این مقیاس برای تعیین میزان توافق با ویژگی‌های مختلف استفاده شد (جدول ۸). همچنین در ادامه خروجی پاسخ دانشجویان درباره میزان پذیرش ویژگی‌های مشخص شده برای الگوها و گروه‌های مرجع توسط رهبر انقلاب اسلامی مشخص گردید (جدول ۹).

جدول ۸. شیوه سنجش آرای دانشجویان با ویژگی‌های الگوها در قالب طیف ۴ بخشی

موافق	نسبتاً موافق	نسبتاً مخالف	مخالف
۷ - ۵/۲۶	۵/۲۵ - ۳/۶	۳/۵ - ۱/۷	۱/۷۵ - ۰

جدول ۹. خروجی پاسخ دانشجویان در خصوص ویژگی‌های الگو و گروه مرجع مطلوب

کیفیت ویژگی‌ها	پاسخ دانشجویان دارای الگو	پاسخ دانشجویان فاقد الگو	پاسخ کل دانشجویان
موافق	۱۸،۱۵،۹	۱۵،۹	۱۸،۱۵،۹
نسبتاً موافق	۱۰،۸،۷،۶،۵،۴،۳،۲	۱۱،۱۰،۷،۶،۵،۴،۳	۱۱،۱۰،۸،۷،۶،۵،۴،۳
نسبتاً مخالف	۱۷،۱۶،۱۳،۱۲،۱۱	۱۸،۱۶،۱۲	۱۷،۱۶،۱۲
مخالف	۱۴،۱	۱۷،۱۴،۱۳،۸،۲،۱	۱۴،۱۳،۲،۱
	۰	۰	۰

همان‌طور که مشخص گردید (جدول ۹)، نتایج نشان می‌دهد که به‌طور میانگین، همه دانشجویان با سه ویژگی الگوها و گروه‌های مرجع (۹، ۱۵، ۱۸) موافق بودند که عبارت‌اند از:

- اهل فکر کردن، اهل منطق، بااراده، پایبند به منافع ملی و جمعی باشد (ویژگی ۹).
- دارای هویت مستقل و با عزت، روحیه استقلال در سیاست، اقتصاد، فرهنگ، عدم وابستگی، اعتماد و تکیه به دیگران (ویژگی ۱۵).
- صادق با خدا و مردم (ویژگی ۱۸).

علاوه بر این، آرای دانشجویان حکایت از آن دارد که با ۱۱ ویژگی «نسبتاً موافق» و ۴ ویژگی «نسبتاً مخالف» هستند. تفاوت قابل توجهی بین دانشجویان دارای الگو و دانشجویان بدون الگو وجود دارد. به‌طوری‌که دانشجویان دارای الگو تنها با دو ویژگی (۱ و ۱۴) «نسبتاً مخالف» بوده‌اند و دانشجویان بدون الگو، نه‌تنها در ویژگی‌های ۱ و

۱۴، بلکه با ویژگی‌های ۲، ۸، ۱۳ و ۱۷ نیز «نسبتاً مخالف» بوده‌اند و می‌تواند حکایت از اهمیت جایگاه الگو در تعیین فرهنگ سیاسی دانشجویان باشد.

- مؤمن، حزب‌اللهی و انقلابی (ویژگی ۱).
- نماد تحقق آرمان‌های اسلامی باشد (ویژگی ۲).
- ساده‌زیست در زندگی شخصیش (ویژگی ۸).
- معتقد به مقاومت در مقابل استکبار (ویژگی ۱۳).
- در پی بردن مردم به بهشت باشد (ویژگی ۱۴).
- استقامت در دستیابی به اهداف و آرمان‌های (اسلامی) (ویژگی ۱۷).

همچنین تفاوت در مشخصه فرهنگ سیاسی در ویژگی ۱۸ «با خدا و مردم صادق باشید» نیز نمایان است. به طوری که برخلاف دانشجویانی که دارای الگو هستند و با ویژگی ۱۸ «موافق» بودند، دانشجویان فاقد الگو با آن «نسبتاً موافق» هستند. در ادامه (جدول ۱۰) نمایش داده می‌شود که آرای دانشجویان دارای الگو و همچنین فاقد الگو در قبال ویژگی‌های الگوهای مطلوب از منظر رهبر انقلاب اسلامی به چه صورت تقسیم گردیده است:

جدول ۱۰. محاسبه رابطه بین انتخاب و عدم انتخاب الگوها توسط دانشجویان در رتبه‌بندی ویژگی‌های الگوها

کیفیت ویژگی‌ها	الگوها	امتیاز	فراوانی (N=209)	میانگین درصد الگوها (N=209)	درصد از کل (N=209)
موافق	الگوهای دینی و اسلامی	۵/۷۶	۱۸	۸/۶۱	۱۶/۲۶
	شهدا	۵/۸۵	۱۶	۷/۶۵	
نسبتاً موافق	فاقد الگو	۳/۷۲	۸۵	۴۰/۶۶	۷۵/۱۱
	خانواده	۳/۶	۳۱	۱۴/۸۳	
	مفاخر علمی	۳/۸۹	۲۶	۱۲/۴۴	
	هنرمندان	۳/۵۶	۹	۴/۳۰	
	ورزشکاران	۳/۹۹	۶	۲/۸۷	
نسبتاً مخالف	دوستان	۳/۴۵	۹	۴/۳۰	۸/۶۱
	ثروتمندان	۳/۰۸	۵	۲/۳۹	
	شخصیت‌های سیاسی	۳/۱۵	۴	۱/۹۱	
مخالف	-	-	۰	۰	۰

مطابق آنچه عنوان گردید (جدول ۱۰) ۱۶/۲۶ درصد از کل دانشجویان (۳۴ نفر از ۲۰۹ نفر) با الگوهایمانند شخصیت‌های مذهبی و شهدا و ویژگی‌های آن‌ها بر اساس نظرهای رهبر انقلاب اسلامی «موافق» هستند. در همین حال، ۷۵/۱۱ درصد از کل دانشجویان (۱۵۷ نفر از ۲۰۹ نفر) که یا فاقد الگو هستند (۴۴/۶۶ درصد) یا خانواده، دانشمندان، هنرمندان و ورزشکاران را به‌عنوان الگو بیان کرده‌اند، با ویژگی‌های الگوی مطلوب «نسبتاً موافق» هستند. علاوه بر این، ۸/۶۱ درصد (۱۸ نفر از ۲۰۹ نفر) که الگوهایمانند دوستان، ثروتمندان و شخصیت‌های سیاسی را برگزیده‌اند، با ویژگی‌های الگوی مطلوب «نسبتاً مخالف» هستند؛ و این نکته نیز قابل تأمل است که هیچ‌یک از دانشجویان با ویژگی‌های الگوی مطلوب «مخالف» نیستند.

علاوه بر این، برخلاف الگوهای ارائه شده توسط رهبر انقلاب اسلامی (جدول ۴)، هیچ‌یک از دانشجویان الگوی خود را در قالب شاعر، الگوی محلی یا افراد عادی انتخاب ننموده است و از سوی دیگر، برخی دانشجویان ثروتمندانی را به‌عنوان الگو معرفی نمودند که در دایره الگوهای مشخص شده توسط رهبر انقلاب قرار نداشته‌اند. علاوه بر این، دانشجویان افراد مختلفی را به‌عنوان الگو و گروه مرجع خود انتخاب کرده‌اند که شامل اعضای خانواده، دانشمندان، اساتید، شخصیت‌های مذهبی، شهدا، هنرمندان، دوستان و ورزشکاران، ثروتمندان و شخصیت‌های سیاسی می‌شود. ذکر این نکته ضروری است که برخی از دانشجویان در جدول تحلیل محتوای الگوها، هنرمندان و ورزشکارانی را انتخاب کرده‌اند که از شخصیت‌های بین‌المللی هستند و در دایره الگوهای مطلوب و پیشنهادی رهبر انقلاب وجود نداشته‌اند. همچنین در خصوص گزینش دانشمندان و مفاخر علمی، برخی از دانشجویان دکتر مطهری را به‌عنوان الگوی خود معرفی کرده‌اند و برخی دیگر با ذکر نام اساتید دانشگاه‌های داخلی و خارجی، آن‌ها را به‌عنوان الگو برگزیده‌اند و با ویژگی‌های الگو و گروه مرجع مطلوب «نسبتاً موافق» هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

الگوها و گروه‌های مرجع می‌توانند نقش بسزایی در هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان ایفا نمایند و پژوهش‌های متعدد صورت گرفته در این حوزه حاکی از تأثیرگذاری مثبت آن‌ها بر فرهنگ، هویت و شیوه نگرش و عملکرد دانشجویان دارد. (Evans & Whigham, 1995; 195 & Marx & Roman, 2002; 1183 & Riley, 2024: 334)

بهره‌گیری از روش تحلیل محتوای کمی و کیفی تلاش نمودیم که الگوها و گروه‌های مرجع مطلوب و مشخصه‌های آن‌ها را (که امکان هدایت فرهنگی سیاسی دانشجویان را می‌توانند داشته باشند)، از مجموع ۲۰۵ سخنرانی رهبر انقلاب اسلامی در بازه زمانی ۱۳۸۷-۱۴۰۲ که در آن از ۴ واژه «الگو»، «اسوه»، «قهرمان» و «اسطوره» استفاده شده است، استخراج نماییم و درباره سنجش درجه پذیرش و گرایش به آن‌ها در میان دانشجویان دانشگاه‌های ایران را بررسی نماییم تا از این رهگذر مشخص شود که تا چه میزان طراحی الگوها و گروه‌های مرجع توسط رهبر انقلاب اسلامی، امکان هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان در دانشگاه‌های ایران را تاکنون فراهم نموده است.

بر این مینا، مشخص نمودیم که رهبر انقلاب اسلامی، ۱۱ گروه مرجع اصلی (جدول ۳) به همراه ۱۸ ویژگی و مشخصه الگوی مطلوب از منظر فرهنگی سیاسی را برای دانشجویان ایرانی معرفی نموده‌اند (جدول ۴). بر این اساس، داده‌های استخراجی از تحلیل محتوای بیانات در قالب سنجش آرای ۲۰۹ دانشجو از ۴۴ دانشگاه از ۱۸ استان کشور محقق گردید.

یافته‌ها نشان می‌دهد که ۴۰/۶۶ درصد از دانشجویان فاقد الگو و ۵۹/۳۳ درصد دارای الگو می‌باشند. این نتایج اگرچه تا حد زیادی با مطالعات پیشین مطابقت دارد (Bricheno & Thornton, 2007: 8 & Hurd, Zimmerman & Xue, 2009: 9 & John-son et al, 2016: 137). با وجود این با پژوهش جانعلیزاده و همکاران (۱۳۹۲) که بیان می‌دارد بیش از ۹۰ درصد دانشجویان دارای الگو هستند دارای تفاوت محسوسی است. همچنین اکثر دانشجویانی که اظهار داشتند دارای الگو هستند، اعضای خانواده، مفاخر علمی، شخصیت‌های دینی و اسلامی، شهدا، هنرمندان، دوستان، ورزشکاران، افراد ثروتمند و شخصیت‌های سیاسی را به ترتیب انتخاب کردند. این یافته‌ها تا حد زیادی توسط سایر محققان در این زمینه تأیید شده است. به‌عنوان مثال، در پژوهش‌های متعددی بیان گردیده است که خانواده مهم‌ترین الگو و گروه مرجع برای افراد است (Atif et al, 2022: 5 & Emetia Swart, 2024: 68-69 & Hurd et al, 2009: 4&9) در مطالعه جانسون بیان گردیده است که دوستان در قالب الگو کمترین تأثیرگذاری را بر افراد دارند (Johnson et al., 2016: 137-138). اگرچه خسروشاهی (۱۳۹۰) گروه دوستان را بعد از خانواده، مهم‌ترین گروه مرجع برای جوانان شناسایی کرده است و با یافته‌های پژوهش پیش‌رو تفاوت دارد با وجود این تأیید می‌نماید که گروه‌های

مرجع هنرمندان و ورزشکاران در پایین‌ترین سطح انتخاب دانشجویان به‌عنوان الگو قرار دارند. همچنین آذرخش (۱۳۹۵) به ترتیب اینترنت، معلمان و اساتید را به‌عنوان مهم‌ترین گروه‌های مرجع دانشجویان معرفی کرده است که قرارگیری معلمان و اساتید به‌عنوان دومین گروه مرجع را تأیید می‌نماید.

همچنین اسپانس در رتبه‌بندی الگوها و گروه‌های مرجع دانشجویان پزشکی به ترتیب والدین و خانواده، متخصصان و معلمان پزشکی، شخصیت‌های عمومی، دوستان یا همسالان و آشنایان را بیان می‌کند (Spaans, Et al, 2023: 10) که به غیر از الگوهای شخصیت‌های عمومی و عادی که در پژوهش پیش‌رو توسط دانشجویان انتخاب نشده‌اند، در مابقی موارد یافته‌های پژوهش پیش‌رو را تأیید می‌کند. همچنین یافته‌های حاضر در مقام مقایسه با الگوهای مطلوب رهبر انقلاب، شاعران و الگوهای محلی نیز انتخاب نشده‌اند.

از طرفی نیز، یافته‌ها نشان می‌دهد که دانشجویانی که با الگوها و گروه‌های مرجع مطلوب رهبر انقلاب (شخصیت‌های مذهبی و شهدا) همسو بوده‌اند، با ویژگی‌های این الگوها نیز موافق بوده‌اند. این داده‌ها مؤید یافته‌های قبلی است که تأکید می‌نماید افراد تلاش می‌نمایند از اعتقادات و سیاست‌های گروه‌ها و رهبران سیاسی که به آن اعتقاد دارند پیروی نمایند (Cohen, 2003: 819).

همچنین داده‌ها نشان می‌دهد که دانشجویان دارای الگو در مقایسه با دانشجویان فاقد الگو، مخالفت کمتری با ویژگی‌های معرفی‌شده توسط رهبر انقلاب برای الگوسازی داشته‌اند (جدول ۹) و به‌طور متوسط به ویژگی‌های الگوها نیز نمره بالاتری دادند (جدول ۷). به‌طوری‌که دانشجویان دارای الگو به‌طور میانگین امتیاز ۴/۳۸ و دانشجویان فاقد الگو امتیاز ۳/۷۲ را داده‌اند.

همچنین منطبق با آرای رهبر انقلاب اسلامی، حکومت و نظام سیاسی ایران به‌ویژه شورای عالی انقلاب فرهنگی وظیفه هدایت فرهنگ سیاسی در ایران را بر عهده دارد. این شامل شکل دادن به افکار، اخلاقیات، عواطف، جهت‌گیری‌ها، فرهنگ و سیاست در جامعه به سمت اهداف خاص است؛ که این امر می‌تواند از طریق فراهم‌سازی الگوهای مناسب برای جوانان و دانشجویان محقق شود؛ اما یافته‌های پژوهش پیش‌رو نشان می‌دهد که در هدایت دانشجویان به سمت گزینش الگوها و گروه‌های مرجع مطلوب و همچنین هدایت فرهنگ سیاسی آنان در نقطه مناسبی قرار نداریم.

همچنین در قالب نکته پایانی می‌توان چنین عنوان داشت که به‌غیر از آقای محسن

قرائتی، سایر الگوهای معرفی شده در قید حیات نیستند و با توجه به اینکه رهبر انقلاب اسلامی در بیانات‌شان علاوه بر نام افراد، از گروه‌ها و دسته‌ها اجتماعی نیز به‌عنوان عناصری که امکان الگوبودگی را دارند، نام برده‌اند، می‌توان درباره شناسایی افراد و شخصیت‌های برجسته منطبق با ویژگی‌های تعریف شده برای الگوهای مطلوب از منظر رهبر انقلاب اسلامی اقدام نمود تا پذیرش و اثرگذاری کارکرد الگوها و گروه‌های مرجع و همچنین هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان تسهیل گردد. این داده‌ها با یافته‌های قبلی مطابقت دارد که نشان می‌دهد بدون الگوهای «در دسترس»^۱، تقلید برای افراد چالش‌برانگیز می‌شود و بنابراین هدایت و راهنمایی آن‌ها دشوار می‌شود (Sealy & Singh, 2010: 298).

راهکارها و پیشنهادها

با توجه به اهمیت الگوسازی برای جوانان و به‌طور خاص دانشجویان، در ادامه پیشنهادهایی برای تقویت فرایند الگوسازی ارائه می‌گردد:

- علاوه بر معرفی قهرمانان و الگوهای ملی و اسلامی برگرفته از تاریخ کهن کشور ایران به جامعه، ضرورت دارد که نیازسنجی در باب توقعات و نیازهای فکری و عقیدتی دانشجویان صورت گرفته و به آن، الگوهای مناسبی که در قید حیات می‌باشند به آن‌ها معرفی نمود.
- اتخاذ رویکرد ملی و فرا جناحی و فارغ از حب و بغض‌های سلیقه‌ای به مقوله الگوسازی. به نظر می‌رسد که متکی بر آرای رهبر انقلاب اسلامی و با تکیه بر ویژگی‌های الگوهای مطلوب، می‌توان از میان فرهیختگان جامعه که از اعتبار، جایگاه و مقبولیت نسبی اجتماعی برخوردار هستند در این راستا بهره‌مند گردید.
- معرفی الگوها و گروه‌های مرجع از میان گروه‌ها و اقشار مختلف اجتماعی، جنسیتی و در چارچوب گسترده جغرافیای ملی ایران اسلامی مبتنی بر آرای رهبر انقلاب اسلامی
- برنامه‌سازی و سرمایه‌گذاری متناسب با آن در حوزه فناوری‌های نوین به منظوره پررنگ نمودن الگوها و گروه‌های مرجع مطلوب مانند بهره‌گیری از بازی‌های رایانه‌ای، محصولات هنری و فرهنگی همچون فیلم‌های پویانمایی‌ای متناسب با دانشجویان، بهره‌گیری از تکنیک‌های نوین انتشار گسترده خبر و بمباران

اطلاعات در باب الگوها.

- توجه به الگوها و گروه‌های مرجع در چارچوب رویکرد جامعه‌شناسانه و فارغ از سیاست‌زدگی. به تعبیری ضمن معرفی گروه‌های مرجع مطلوب، نقاط قوت و ضعف آن‌ها در مقام مقایسه با گروه‌های مرجع نوظهور شناسایی و معرفی شوند. این اقدام می‌تواند از طریق برگزاری نشست‌ها و برنامه‌های زمان‌بندی‌شده در دانشگاه‌های کشور به ابتکار و عاملیت معاونت‌های فرهنگی دانشگاه‌ها و فارغ از اثرپذیری از دسته‌بندی‌های سیاسی صورت گیرد.
- خروج از ماهیت تدافعی و واکنشی به مقوله الگوها و گروه‌های مرجع و اتخاذ رویکرد کنش‌محور و خلاقانه. به نظر می‌رسد تاکنون دستگاه‌های متولی حوزه فرهنگی عمدتاً تلاش خود را معطوف بر مبارزه با الگوها و گروه‌های مرجع جدیدی که از خارج از مرزهای جمهوری اسلامی ایران به جامعه معرفی می‌شوند نموده و رویکرد ایجابی مبتنی بر آنچه رهبر انقلاب اسلامی در باب الگوسازی و خصایص و ویژگی‌های آن و معرفی آن به نسل‌های مختلف و بخصوص دانشجویان باید انجام شود کمتر به آن توجه شده است و کفه ترازو در این بخش سبک‌تر است و نتیجه این امر نیز، فاصله‌ای است که با نقطه آرمانی الگوسازی برای جامعه و دانشجویان وجود دارد.

حمایت مادی: این اثر تحت حمایت مادی صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوریان کشور (INSF) برگرفته شده از طرح شماره «۴۰۲۰۵۴۶» انجام شده است.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Ali Navazeni <https://orcid.org/0000-0003-1399-7463>

Hossein Harsij <https://orcid.org/0000-0003-1209-4270>

منابع و مأخذ

- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۸۷-۱۴۰۲)، *بیانات رهبر انقلاب اسلامی*، قابل دسترسی در <https://farsi.khamenei.ir/news-content?>
- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۹۰/۰۷/۲۶)، *بیانات در دیدار نخبگان و برگزیدگان کرمانشاه*، قابل دسترسی در <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=17656>
- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۹۰/۱۲/۱۸)، *بیانات در دیدار اعضای مجلس خبرگان رهبری*، قابل دسترسی در <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=19232>
- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۹۵/۰۳/۱۴)، *بیانات در مراسم بیست و هفتمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)*، قابل دسترسی در <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33259>
- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۸۷/۰۶/۲۵)، *بیانات در دیدار شاعران در ماه مبارک رمضان*، قابل دسترسی در <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=4083>
- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۹۱/۰۲/۱۳)، *بیانات در دیدار جمعی از معلمان سراسر کشور*، قابل دسترسی در <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=19617>
- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی (۱۳۹۵/۰۵/۳۱)، *بیانات در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران*، قابل دسترسی در <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=34109>
- آیت‌الله خامنه‌ای، سیدعلی (۱۴۰۱/۰۹/۱۵)، *دیدار اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی با رهبر انقلاب*، قابل دسترسی در <https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=51469>
- بشیر، حسن و سید بشیر حسینی (۱۳۹۱). کارکرد الگویی شخصیت‌پردازی بر مخاطب: مطالعه موردی عروسک باری، *فصلنامه دین و ارتباطات*، ۱۹ (۴۱)، ۵-۳۵.
- ثابتی، منوچهر، وثوقی، منصور و علیرضا محسنی تبریزی (۱۳۹۷)، *بررسی موانع شکل‌گیری نظام حزبی در بستر توسعه اجتماعی و ساختار فرهنگ سیاسی ایران بین دو انقلاب (مشروطه تا انقلاب اسلامی)*، *فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، ۱۰ (۴)، ۳۷-۴۹.
- رفیع، حسین، عباس‌زاده مرزبالی، مجید و میثم قهرمان (۱۳۹۷). *فرهنگ سیاسی: یک بررسی مفهومی و نظری*، *فصلنامه سیاست*، ۵ (۱۷)، ۱۴۱-۱۶۵.
- شعرانی، ابوالحسن (۱۳۸۸). *نشر طوبی*، تهران، نشر اسلامیه.
- فلاح، فاطمه (۱۴۰۱). *تحلیلی از وضعیت گروه‌های مرجع در ایران*، گزارش رصد فرهنگی ۱۷، مرکز رصد فرهنگی کشور، قابل دسترسی در <http://ircud.ir/rahsfu>
- کوئن، بروس (۱۳۷۰). *مبانی جامعه‌شناسی*، ترجمه غلام عباس توسلی و رضا فاضل، تهران: انتشارات سمت

هدایت فرهنگ سیاسی دانشجویان با اتخاذ رویکرد الگوسازی [...]۱

نجف آبادی، الهه شمس، افسانه ناظری (۱۳۹۶). اسطوره و ابرقهرمان سازی سینمایی مدرن از منظر مطالعات فرهنگی، *دوفصلنامه پژوهش هنر*، ۷(۱۳)، ۳۱-۴۲.

نوازی، علی و حسین هرسیج (۱۴۰۲). طراحی سناریوهای آینده فرهنگ سیاسی در ایران (۱۴۰۲-۱۴۱۲)، *فصلنامه آینده‌پژوهی ایران*، ۸(۲)، ۶۳-۱۰۱.

Allison, Scott T, & Goethals, George R. (2016). Hero worship: The elevation of the human spirit. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 46(2), 187-210.

Atif, Hamna, Peck, Lindsey, Connolly, Mary, Endres, Kodi, Musser, Leah, Shalaby, Mariam, . Shalaby, Mariam A. (2022). The impact of role models, mentors, and heroes on academic and social outcomes in adolescents. *Cureus*, 14(7).

Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2008.09.15), *Speech during the Meeting with Poets in the Holy Month of Ramadan*, Available at <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=4083> [In Persian]

Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2008-2023), *Statements of the Supreme Leader of the Islamic Revolution*, Available at <https://farsi.khamenei.ir/news-content?> [In Persian]

Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2011.10.18), *Statements in a Meeting with Elites and Distinguished Individuals of Kermanshah*, Available at <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=17656> [In Persian]

Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2012.03.08), *Statements in a Meeting with Members of the Assembly of Experts*, Available at <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=19232> [In Persian]

Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2012.05.02), *Speech during the Meeting with a Group of Teachers from Across the Country*, Available at <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=19617> [In Persian]

Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2016.06.03), *Speech at the Ceremony of the 27th Anniversary of Imam Khomeini's Passing*, Available at <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=33259> [In Persian]

Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2016.08.21), *Speech during the Meeting with the Imams of Congregational Prayers from Mosques in Tehran Province*, Available at <https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=34109> [In Persian]

Ayatollah Khamenei, Seyyed Ali (2022.12.06), *Meeting with Members of the Supreme Council of the Cultural Revolution*, Available at <https://farsi.khamenei.ir/news-content?id=51469> [In Persian]

bandura, Albert. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs.

Bashir, Hassan, Hosseini, Seyyed Bashir (2012). Impact of Characterization Modeling Function on the Reasoning, Heart and Limbs of the Audience; Case Study of Barbie Doll, *Quarterly Journal of Religion and Communication*, 19(41), 5-35. [In Persian]

Bigazzi, Sára, & Nencini, Alessio. (2008). How evaluations construct identities: the psycholinguistic model of evaluation. *Élmény, történet-a történetek élménye*

Bricheno, Patricia, & Thornton, Mary. (2007). Role model, hero or champion? Children's views concerning role models. *Educational research*, 49(4), 383-396.

- Cho, Ji Young, & Lee, Eun-Hee. (2014). Reducing confusion about grounded theory and qualitative content analysis: Similarities and differences. *Qualitative report*, 19(32).
- Cohen, Bruce (1991). *Introduction to Sociology*, translated by Gholam Abbas Tavassoli and Reza Fazel, Tehran: SAMT Publications. **[In Persian]**
- Cohen, Geoffrey, L. (2003). Party Over Policy: The Dominating Impact of Group Influence on Political Beliefs. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85(5).
- Cooley, Charles Horton. (1902) *Human nature and the social order*. Charles Scribner's Sons; reprint, New York, New York: Schocken Books, 1964. (page citations are to the reprint edition).
- Cross, Susan E, Uskul, Ayse K, Gerçek-Swing, Berna, Sunbay, Zeynep, Alözkan, Cansu, Günsoy, Ceren, . Karakitapoğlu-Aygün, Zahide. (2014). Cultural prototypes and dimensions of honor. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(2), 232-249.
- Dawson, E. Murell, A. Chatman, Elfreda (2001), Reference group theory with implications for information studies: a theoretical essay, *Information Research*, 6(3).
- E.Ethridge, Marcus (2002), *The political research experience*, publisher M.E Sharp. New York
- Emetia Swart, Flip Schutte. (2024). Reference groups as external influence in choosing a private higher education institution. *International Journal of Educational Management and Development Studies* 5(1).
- Evans, M. A., Whigham, M., & Wang, M. C. (1995). The effect of a role model project upon the attitudes of ninth-grade science students. *Journal of Research in Science Teaching*, 32(2), 195-204.
- Fallah, Fatemeh (2022). An Analysis of Reference Groups in Iran, Cultural Monitoring Report 17, *National Center for Cultural Monitoring*, available at <http://ircud.ir/rahsfu>. **[In Persian]**
- Hamilton, Stephen F, & Fenzel, L Mickey. (1988). The impact of volunteer experience on adolescent social development: Evidence of program effects. *Journal of adolescent research*, 3(1), 65-80.
- Hurd, Noelle M, Zimmerman, Marc A, & Xue, Yange. (2009). Negative adult influences and the protective effects of role models: A study with urban adolescents. *Journal of youth and adolescence*, 38, 777-789.
- Jenkins, L. (1990). The J-curve Hypothesis of conforming Behavior, *Social psychology*, 56,101-113.
- Johnson, Sara K, Buckingham, Mary H, Morris, Stacy L, Suzuki, Sara, Weiner, Michelle B, Hershberg, Rachel M, . Hunter, Cristina J. (2016). Adolescents' character role models: Exploring who young people look up to as examples of how to be a good person. *Research in Human Development*, 13(2), 126-141.
- Kemper, Theodore D. (1968). Reference groups, socialization and achievement. *American Sociological Review*, 31-45.
- Kirilova, Natalya Borisovna. (2018). Myth and mythmaking as the factors of development of religious consciousness and mass culture. *Opcion*, 34(85), 1140-1150.

- Lin-Siegler, Xiaodong, Ahn, Janet N, Chen, Jondou, Fang, Fu-Fen Anny, & Luna-Lucero, Myra. (2016). Even Einstein struggled: Effects of learning about great scientists' struggles on high school students' motivation to learn science. *Journal of Educational Psychology*, 108(3), 314.
- Luo, Siria Xiyueyao, Van Horen, Femke, Millet, Kobe, & Zeelenberg, Marcel. (2022). What we talk about when we talk about hope: A prototype analysis. *Emotion*, 22(4), 751.
- Marx, DM, & Roman, JS. (2002). Female role models: protecting women's math test performance. *Pers Soc Psychol Bull*, 28.
- Mayer, A (1991). The Psychology of public speaking, *Social psychology*, 79, 25-37
- Merton, Robbert (2017). *Unit-30 Theory Of Reference Group*. Available at <http://hdl.handle.net/123456789/18977>
- Morgenroth, Thekla, Ryan, Michelle K, & Peters, Kim. (2015). The motivational theory of role modeling: How role models influence role aspirants' goals. *Review of general psychology*, 19(4), 465-483.
- Najaf Abadi, Elaheh Shams, Nazeri, Afsaneh (2017). The Myth and Modern Cinematic Superhero-Making from the Perspective of Cultural Studies, *Semi-Annual Journal of Art Research*, 7(13), 31-42.
- Navazeni, Ali, Harsij, Hossein (2023). Designing future scenarios of political culture in Iran (1402-1412), *Quarterly Journal of Iranian Foresight*, 8(2), 63-101.
- open.lib.umn. (2023). *Political Culture*. Available at <https://open.lib.umn.edu/american-government/chapter/6-1-political-culture/>
- Rafi, Hossein, Abbaszadeh Marzbali, Majid, Ghahreman, Meysam (2018). Political Culture: A Conceptual and Theoretical Review, *Quarterly Journal of Politics*, 5(17), 141-165. [In Persian]
- Respass, Shaun Douglas. (2017). *Teaching Excellence: The Use of Heroes in Moral Education*. Old Dominion University.
- Riley, Emma. (2024). Role models in movies: the impact of Queen of Katwe on students' educational attainment. *Review of Economics and Statistics*, 106(2), 334-351.
- Sabeti, Manouchehr, Vosoughi, Mansour, Mohseni Tabrizi, Alireza (2018). Examining the Barriers to the Formation of a Party System in the Context of Social Development and the Structure of Political Culture in Iran Between Two Revolutions (Constitutional to Islamic Revolution), *Quarterly Journal of Iranian Social Development Studies*, 10(4), 37-49. [In Persian]
- Sealy, Ruth HV, & Singh, Val. (2010). The importance of role models and demographic context for senior women's work identity development. *International Journal of Management Reviews*, 12(3), 284-300.
- Seyyedi, Mir Hossein, & Maeiat, Esrafil. (2012). Surveying the effects of reference groups on student's cultural values at Islamic Azad University. *Arabian Journal of Business and Management Review (OMAN Chapter) Vol, 1(8)*.
- Sharani, Abolhassan (2009). *Nasr Tooba*, Tehran, Islamic Publishing House. [In Persian]

Spaans, Isabella, de Kleijn, Renske, Seeleman, Conny, & Dilaver, Gönül. (2023). A role model is like a mosaic': reimagining URiM students' role models in medical school. *BMC Medical Education*, 23(1), 1-11.

Sun, Yuning, Igou, Eric R, & Kinsella, Elaine L. (2023). From Heroism Motivation to Civic Engagement: The Role of Self-Construals. *Journal of Humanistic Psychology*, 00221678231177561.

Zhang, Yumeng, Zhang, Suzhe (2021), Research of "heroism" as a social phenomenon from the perspective of cultural anthropology, *International Journal of Frontiers in Sociology*. 3(19), 49-52

Wenzl, Stephanie. (2004). *Heroism and Masculinities*, Available at <https://www.grin.com/document/40391>

This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.